

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

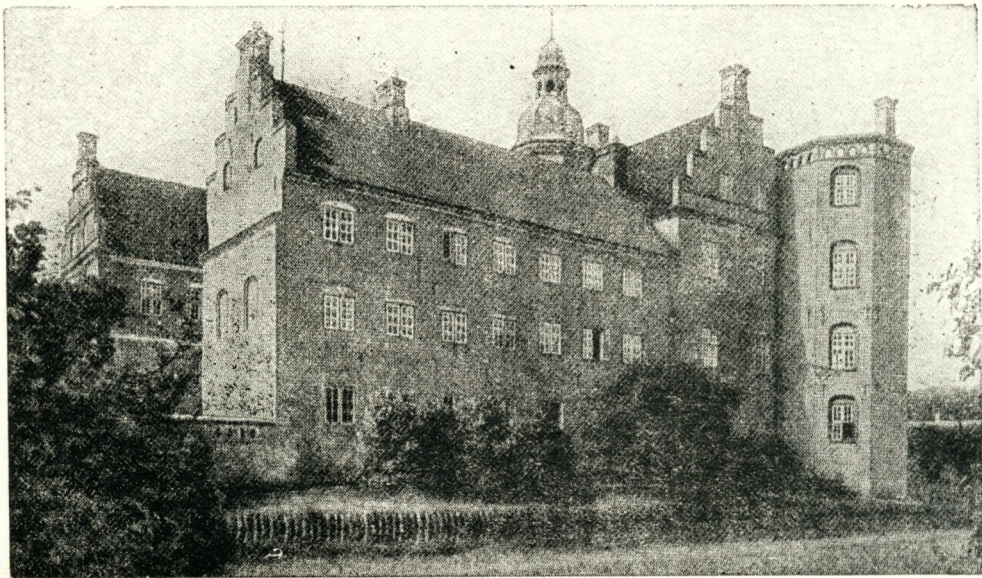
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

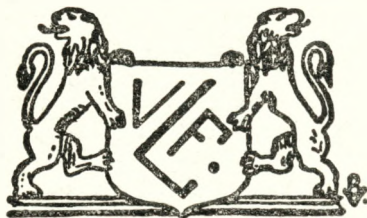
Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

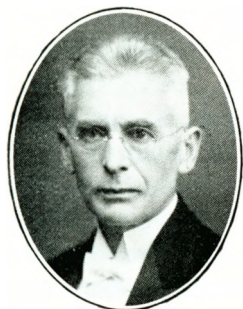
DANSKE BYER OG SOGNE

RANDERS AMT

10. HÆFTE

Glenstrup Kloster, ogsaa kaldet Nørre Kloster, husede Munke af Benediktinerordenen under Styrelse af en Abbed og var indviet til Jomfru Maria. Klosteret nedlagdes i den tidligste Middelalder, mulig ca. 1250, efter Sigende af en Adelsmand Svend Bo og hans Hustru Inger Thott; men dets Historie er kun lidet kendt. I Begyndelsen af det 15. Aarhundrede var Klosteret i Forfald. 1428 overdroges det tilligemed Vor Frue Kloster i Randers til Kartheusermunke, som af disse 2 Klostre skulde oprette en Ordensstiftelse i Tjæreby, Støvring Herred. Sagen blev dog aldrig til noget, da Kartheuserne ikke befandt sig vel her; derimod var de to Klostre 1445 i Birgittinernes Eje og overgik til Mariager Kloster. Snart efter er Klosterbygningerne, Kirken dog undtagen, vel blevne nedbrudte. Klosteret menes at have ligget umiddelbart ved den nuværende Sognekirke og været sammenbygget med den.

Niels Nielsen,
Førstelærer.

E. Christensen,
Lærerinde.

Aa. Larsen,
Lærer.

Niels Nielsen, Førstelærer, er født den 11. August 1873 i Fly som Søn af Lærer Søren Nielsen og Hustru. Gift 1906 med Kirstine Nørregaard. Dimitteret 1894 fra Ranum Seminarium. Enelærer i Sæby pr. Djurup 1894—1901, ansat som Førstelærer ved Handest Skole siden 1901.

Elna Christensen, Lærerinde, er født den 25. Oktober 1896 i Lild Sogn som Datter af Skomager L. Christensen og Hustru. Dimitteret 1918 fra Sorø Seminarium. Ansat ved Friskole 1918—24, ansat som Lærerinde ved Handest Skole siden 1925.

Aage Larsen, Lærer, er født den 8. Februar 1896 i Vust som Søn af Lærer Th. Chr. Larsen og Hustru. Gift 1927 med Edith Bisgaard Sørensen. Dimitteret 1917 fra Ranum Seminarium. Andenlærer paa Øland 1921—26, ansat som Enelærer ved Holmegaarde Skole siden 1926.

Medlemmer af Glenstrup Sogneraad er: Gaardejer P. Johansen, Gaardejer A. Stadsgaard, Gaardejer S. Kjeldsen Krogh, Husmand Th. A. Madsen og Gaardejer A. Andersen.

VESTER TØRSLEV SOGN omgives af Glenstrup, Faarup og Aslærg Sogne samt Onsild Herred. Til Sognet hører nogle Enklaver i Skellerup Sogn.

I Vester Tørslev Sogn findes Byerne: V. Tørslev med Kirke, Præstegaard, Skole og Brugsforening, Jernbanestation, en Del af Gettrup By samt en Samling af Gaarde og Huse.

Vester Tørslev Sogn har Tingsted i Mariager og hører under Mariager Købstads Rets- og Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Mariager Lægekreds, Hobro Skatte- og Vurderingskreds, Amtets 1. Folketingskreds, 2. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 409. Lægd.

Vester Tørslev Kirke bestaar af Kor og Skib med Bjælkeloft, Taarn med Pyramide-tag og Vaabenhus mod Syd. Kor og Skib er opført i romansk Tid af Kridtstenskvadre;

Dobefont i V. Tørslev Kirke.

senere er der anvendt Mursten. Flere Vinduer og Norddøren er bevarede. Taarnet, af raa Granit, og Vaabehuset, af Mursten, er senere tilføjede. Altertavle fra 1923 med Maleri af P. Skovgaard. Romansk Granitfont med Løver og Menneskefigurer. Prædikestol fra det 16. Aarhundrede. Epitafium over Præsten N. Lachmanns Hustru Margrethe Seiling, død 1726 („Saa længe der er fisch i Glenstrups huule Søe, — skal Hendes Dyd og Navn i Tørslef aldrig døe“). I Vaabehuset er opstillet en Runesten fra ca. 1000, der i 1870 fandtes paa Gettrup Mark; paa Stenen staar: „Hælle, Lindes Søn, rejste denne Sten efter sin Broder Asulv“

Medlemmer af Vester Tørslev-Svendstrup Sogneraad er: Gaardejer N. Nielsen, Gaardejer S. Sørensen, Statshusmand K. Sørensen, Gaardejer J. P. Andersen, Gaardejer Chr. Harbo, Boelsmand J. Chr. Nielsen og Boelsmand I. P. Jensen.

ASFÆRG-FAARUP KOMMUNE bestaar af Asfærg og Faarup Sogne. Asfærg Sogn omgives af Faarup og Vester Tørslev Sogne, Onsild Herred, Gassum og Spentrup Sogne, Støvring Herred og Kovsted Sogn.

Faarup Sogn omgives af Asfærg, Vester Tørslev og Glenstrup Sogne, Viborg Amt og Kovsted Sogn.

I Asfærg Sogn findes Byerne: Asfærg med Kirke, Præstegaard, Skole, Asfærg-Faarup Kommunes Spare- og Laanekasse, Brugsforening og Vandværk, Kaatrup, Ejstrup, en Del af Purhus samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Faarup Sogn findes Byerne: Faarup og Faarup Stationsby med Kirke, Skole, Brugsforening, Kro, Filial af Landbosparekassen, Teglværk og Jernbanestation, Ørrild, Purhus med Kro og Andelsmejeri.

Asfærg Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skatte- og Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 395. Lægd.

Faarup Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 394. Lægd.

Asfærg Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabehus mod Syd. Kor og Skib, med senere Hvælvinger, og nedre Del af Taarnet er fra den romanske Tid,

dels af Kridtstenskvadre, dels af raa Granit; senere er der anvendt Mursten, saaledes til Taarnets øvre Del, i gotisk Stil med Kamgavle, og Vaabehuset. Taarnet har i sin oprindelige Del en bred Rundbue ind til Skibet og i andet Stokværk en Dør ind til Skibets Loft. Det underste Stokværk er i Middelalderens Slutning blevet overhvalvet. Skibets romanske Syddør med Søjler og Tærningekapitæler er bevaret; Norddøren spores; den rundbuede Korbue, med Søjler paa hver Side, er oprindelig, Gammelt Granitalterbord; Altertavle fra 1901. Romansk Granitfont. Prædikestolen er i Renæssancestil.

Lægeboligen i Faarup.

Faarup Kirke bestaar af Kor og Skib samt Vaabehus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Kridtstenskvadre og huggen Granit, det sidste i Skibets vestlige Del, som formodentlig er en Tilbygning fra den romanske Perodes senere Afsnit. Syddøren, til Dels skjult af Vaabehusets Loft, er bevaret. Norddøren er tilmuret. Korbuen er en Rundbue med Dobbeltstik af Kridtsten. I den senere Middelalder indbyggedes Hvælvinger i Kor og Skib, og opførtes det anelige Vaabehus, af røde Munkesten og med Kamgavl, ligeledes et Taarn mod Vest, hvoraf endnu 1866 saas Spor; der fandtes da i Vestgavlen, som blev ombygget, en Sten med Aarstallet 1742, hvilket Aarstal vel betegner Tidspunktet for Taarnets Nedrivning. Oprindelig Alterbord af Kridtstenskvadre. Ny Altertavle i Renæssancestil med Maleri. Prædikestol i Renæssancestil fra 1634. Romansk Granitfont med Rundbuefrise og Bladornamenter. Paa Korbuen er der Kalkmalerier fra 1. Halvdel af det 13. Aarhundrede, forestillende Kains og Abels Ofring; paa Hvælvingerne en Kalkdekoration fra Slutningen af Middelalderen. En Klokke fra det 14. Aarhundrede omstøbtes i 1912.

Henning Lund-Sørensen, Sognepræst, er født den 1. Oktober 1898 i Amerika som Søn af Pastor emer. C. C. Sørensen og Hustru Ingeborg, født Lund. Gift 1926 med Ingrid Jensen. Præst ved den dansk-amerikanske Kirke i Amerika 1925—30, cand. theol. 1932. Ansat som Sognepræst ved Asfærg-Faarup Menighed siden 1932.

H. Lund-Sørensen,
Sognepræst.

Anton Morris Nielsen, Lærer, er født den 17. Oktober 1883 i Vedersø Sogn som Søn af Husmand Niels Karup Jensen og Hustru. Dimitteret 1909 fra Hjørring Seminarium, Vinterlærer ved Staby Skole og derefter forskellige Vinterlærerembeder og Vikariater, ansat som Andenlærer ved Asfærg Skole siden 1911. Medlem af Sogneraadet siden 1925 og af Hjælpekassen siden 1921. Leder af I. O. G. T.s Arbejde i Randers Amt, Næstformand i Vorupkredsens socialdemokratiske Vælgerforening.

Morten Leth, Førstelærer, er født den 22. Oktober 1884 i Sahl Sogn som Søn af Gaardejer Mads Sørensen Leth og Hustru. Gift

A. Morris Nielsen,
Lærer.

M. Leth,
Førstelærer.

E. K. Nielsen,
Lærerinde.

S. Aa. Kr. Kristensen,
Læge.

1912 med Martine Pedersen. Dimitteret 1907 fra Silkeborg Seminarium. Andenlærer ved Hjermind Skole 1908—09, Førstelærer ved Almind Skole 1910—14, ansat som Førstelærer ved Faarup Skole siden 1914.

Else Kirstine Nielsen, Lærerinde, er født den 25. Oktober 1889 i Øster Tørslev som Datter af Gaardejer M. Nielsen og Hustru. Dimitteret 1911 fra Silkeborg Seminarium, Lærerinde ved Fjaltrup Skole 1912—20, ved Agersted Skole 1920—22, ansat som Lærerinde ved Faarup Skole siden 1922.

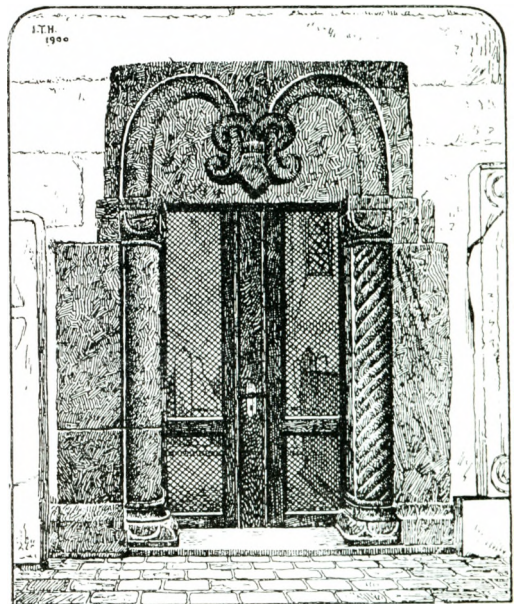
Svend Aage Kr. Kristensen, Læge, er født den 12. December 1902 paa Frederiksberg som Søn af Snedkermester F. A. Kristensen og Hustru Johanne Juliane, født Holstein. Gift 1930 med Petra Høybye. Student fra Frederiksberg Gymnasium, Embedseksamen 1928. Hospitalsuddannelse paa Amtssygehuset i Sæby og Aalborg Amtssygehus. Praktiserende Læge i Faarup siden 1. November 1930.

Medlemmer af Asfærg-Faarup Sogneraad er: Gaardejer S. Dyrbye, Gaardejer M. Harboe, Savskærer J. N. Hedegaard, Gaardejer P. Sørensen, Husmand S. Sørensen, Lærer A. M. Nielsen og Teglværksbestyrer R. J. Skovhøj.

KOVSTED SOGN omgives af Faarup og Asfærg Sogne, Støvring Herred og Viborg Amt. I Kovsted Sogn findes Byerne: Kovsted med Kirke, Præstegaard, Skole, Fattighus, Brugsforening og Vandværk, Terp med Brugsforening samt en Samling af Gaarde og Huse.

Kovsted Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skattekreds, Støvring-Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 393. Lægd.

Kovsted Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabenhuis mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Granitkorbuen, flere Vinduer mod Nord og Syddøren, med Halvsøjler, Tærningkapitæler og Overligger med Baandsløjfer, er bevarede. Norddøren ligeledes med Søjler og Tærningkapitæler, er tilmuret. I den senere Mittel-

Sydportalen i Kovsted Kirke.

alder fik Kor og Skib Hvælvinger, og Taarnet af Granitkvadre og Munkesten samt Vaabenhuset ligeledes af Munkesten med høj Blindingsgavl opførtes. Taarnrummet er ikke forbundet med Skibet. I Vaabenhusets Østmur et Vievandskar i en Niche (oprindelig en Kværnsten fra Oidtiden). Altertavlen og Prædikestolen i Renæssancestil. Romansk Granitfont med Løvefigurer i fladt Relief.

P. Kyst,
Sognepræst.

Peder Kyst, Sognepræst, er født den 20. Januar 1897 i Ejby som Søn af Arbejdsformand Julius Kyst og Hustru Ane Martha, født Pedersen. Gift 1927 med Elfrida Larsen. Student 1920 fra Odense. Cand. theol. Januar 1927. Ansat som Sognepræst ved Kovsted Menighed siden Juni 1927.

Kovsted Skole er opført i sin nuværende Skikkelse 1872 og senere udvidet med 2 Fag, senere er der opført en Gymnastiksal. Skolen er 2-Klasset med ca. 35 Børn.

A. Chr. Svenstrup,
Lærer.

Anders Christian Svenstrup, Lærer, er født den 15. Juli 1889 i Torp som Søn af Gaardejer P. Svenstrup og Hustru Ane Marie, født Andersen. Gift 1915 med Inger Kathrine Marie Pedersen. Dimitteret 1913 fra Gedved Seminarium, Lærer ved Flemming Efterskole 1913—14, Vikar i Virring 1914, Vikar i Svenstrup (ved Mariager) 1914—15, Lærer i Vester Tørslev 1915—21, ansat som Enelærer ved Kovsted Skole siden, Kirkesanger ved Kovsted Kirke.

Medlemmer af Kovsted-Raasted Sogneraad er: Gaardejer Hans Christensen, Gaardejer S. Laursen, Arbejdsmand J. Møhlenberg, Købmand H. Christensen, Gaardejer L. H. Pedersen, Gaardejer J. C. Jensen og Stationsmester H. Christensen.

SPENTRUP-GASSUM KOMMUNE bestaar af Spentrup og Gassum Sogne. Spentrup Sogn omgives af Asfærg, Gassum, Hald og Linde Sogne samt Støvring Herred. Gassum Sogn omgives af Spentrup og Hald Sogne, Gørlev Herred og Asfærg Sogn.

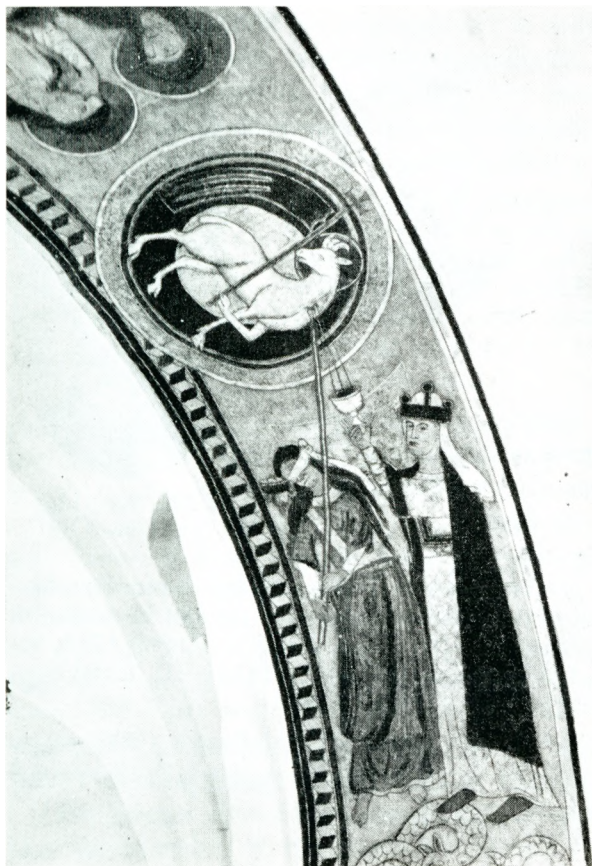
I Spentrup Sogn findes Byerne: Spentrup med Kirke, Præstegaard, Skole, Spentrup og Gassum Pastorats Spare- og Laanekasse, Brugsforening og Afholdshotel, Andelsmejeri og Jernbanestation, Hastrup, Jennum med Privatskole samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Gassum Sogn findes Byerne: Gassum med Kirke, Skole og Brugsforening, Hvidsten med Kro, Andelsmejeri, Dyrby med Privatskole og Vandværk samt en Samling af Gaarde og Huse.

Spentrup Kirke.

Kalkmaleri i Spentrup Kirke.

Skib Hvælvinger. Vaabenhuset, af Mursten, er vistnok fra det 19. Aarhundrede. Paa Korbuen fandtes 1882 interessante Kalkmalerier fra omtrent 1200 med Fremstillinger af Korslammet, Maria og Johannes samt „Kirken“ og „Synagogen“. Den udskaarne Altertavle er skænket 1706 af Præsten Hans Bröchner og Hustru; i Midtfeltet et Krucifiks. Romansk Granitfont. Prædikestol i Barokstil. I Kirken er 1838 ophængt et Skib „Tordenskjold“; ved dets Ophængning holdt Blicher sin „Skibsprædiken“. I Præstegaardens Sokkel sidder to ornamenterede Granitkvadre, vistnok fra den romanske Tid.

Gassum Kirke bestaar af Kor og Skib samt Taarn mod Vest. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Murene er senere omsatte; Norddøren, med Halvsøjler og paa Overliggeren en Løvefigur, er tilmuret; et Vindue er bevaret. I den senere Middelalder opførtes Taarnet af Granitkvadre og Munkesten. Det hvælvede Underrum, med Indgang fra Syd, er Vaabenhus. Samtidig med Taarnet er Hvælvingerne i Kor og Skib bygget. Et Vaabenhus mod Syd er nedrevet. Alterbord af Kridtstenskvadre. Altertavle i Barokstil, skænket af Kancelliraad Peder Rosenørn til Tvillumgaard. Romansk Granitfont med Løvefigurer. Døbefad fra 1615. Prædikestol i senere Renæssancestil. Krucifiks fra ca. 1500, nu ophængt i Koret. En Tympanon fra Kirken er nu i Nationalmuseet.

Spentrup Præstegaard (opført 1794—95 af St. Blichers Farbroder, Præsten Peder Daniel Blicher), hvis Stuehus endnu staar i omtrent samme Skikkelse som i St. St. Blichers Tid, er fredet. Den ca. 1 ha store Have er plantet i Tiden 1790—1800. Det me-

Spentrup Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skatte- og Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 396. Lægd.

Gassum Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 397. Lægd.

Spentrup Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabenhus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa profileret Sokkel. Syddøren, Korbuen og flere Vinduer er bevarede. Murene er delvis omsatte ved en Restaurering 1884. Vistnok allerede tidlig blev Kirken udvidet mod Vest, ligeledes med Granitkvadre; i den senere Middelalder opførtes over Vestenden et Munkestenstaarn, som imidlertid kun har Skibets halve Bredde, saaledes at dets ene Hjørne er bygget over en frit i Vestfaget staaende Pille med Buer ført ud til Sidemurene i Vest og Nord. Ved samme Tid fik Kor og

ste af Jorden frasol-
tes 1906, og nogle
Udhuse nedreves.

Ulvholm Slot. I Kæ-
ret Nord for Dyrby
ligger det fredlyste Ulv-
holm Slot, en firsidet
Borgbanke, paa hvis
Sydøsthjørne er en
lille rund Forhøjning
som af et Taarn. Van-
det, der i ældre Tider
har omgivet Voldste-
det, har i Nord gaet
lige ind til Borgban-
ken, medens foranliggende
Dæmninger paa de an-

Spentrup Præstegaard.

dre Sider har inddæm-
met en 10 m bred Grav. I Sydvesthjørnet er en oprindelig og i
Sydøsthjørnet en senere tilkommen Aabning gennem Dæmningen. Bygningsrester er ikke
fundet. Ulvholm nævnes som Hovedgaard under Chr. I, men Voldstedet synes at være
ældre. Det skal være ødelagt i Skipper Clement Oprøret. Ifølge Traditionen skal Dyrby
Hovedgaard have været Borgens Ladegaard.

H. P. Christensen,
Sognepræst.

A. Petersen,
Lærerinde.

K. Mortensen,
Lærerinde.

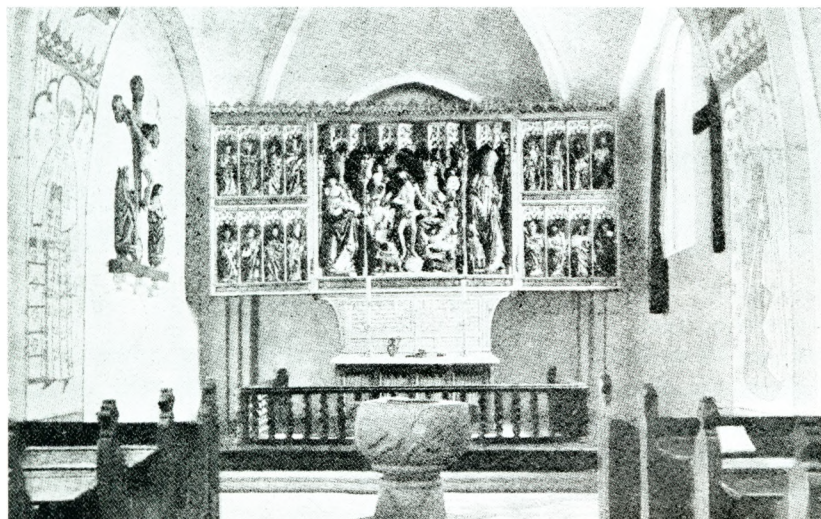
Hans Poul Christensen, Sognepræst, er født den 28. Oktober 1898 i Aalborg som Søn af Faktor P. A. G. M. S. Christensen og Hustru, født Lassen. Gift 1924 med Lydia Elisabeth Jensen. Student 1917 fra Aalborg, cand. theol. 1924. Præst i Brøndum-Hvidbjerg 1924—30, kaldet til Sognepræst for Spentrup-Gassum Menigheder siden 30. Juli 1930.

Karen Mortensen, Lærerinde, er født den 17. Februar 1892 i Torp som Datter af Landmand Laurs Madsen og Hustru. Dimitteret 1922 fra Aarhus Seminarium. Lærerinde ved Skovsønde Privatskole ved Sdr. Omme 1922—24, Hinge Forskole ved Silkeborg 1925, Grønfjeldt Skole, Mols, 1926, ved Messing Skole ved Skanderborg, ansat som Lærerinde ved Jennum Privatskole siden 1929.

Medlemmer af Spentrup-Gassum Sogneraad er: Gaardejer, Sogneloged N. Mogensen Klit, Gaardejer N. Bonde, Husmand H. P. Hansen, Husmand S. P. Beider, Boelsmand E. Madsen, Gaardejer K. Nielsen og Boelsmand M. Kvottrup.

HALD SOGN omgives af Tvede, Linde, Spentrup og Gassum Sogne samt Gerlev Herred. I Hald Sogn findes Byerne: Hald med Kirke, Præstegaard, Skole, Hald Kommunes Spare- og Laanekasse, Brugsforening, Vandværk, Andelsmejeri og Jernbanestation, Stovby med Skole, Mostrupgaarde samt en Samling af Gaarde og Huse.

Hald Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skatte- og Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 398. Lægd.

Kor med Alter i Hald Kirke.

Hald Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest, Vaabehus mod Syd og Sakristi ved Korets Nordside. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa profileret Sokkel. Syddøren, med Søjler og Terningkapitæler, benyttes endnu; Norddøren er til muret. I den senere Middelalder fik Kor og Skib Hvælvinger, og Taarnet, Vaabehuset og Sakristiet, af Gra-

nitkvadre og navnlig Munkesten, tilføjedes. Det hvælvede Taarnrum anvendes nu som Materialhus og Sakristiet som Lighus. Kirkens Nordside omsattes 1872, Sydsiden 1876. Den prægtigt udskaarne Altertavle (et gotisk Alterskab fra omtrent 1500, der 1765 af Kirkeejeren Kirketerp købtes og flyttedes fra Skt. Mortens Kirke i Randers) har i Midtfeltet en Fremstilling af Treenigheden, paa Siderne Jomfru Marie og Skt. Morten, paa Fløjene de 12 Apostle og de 4 Kirkefædre m. m. En senmiddelalderlig Krucifiksgruppe, der tidligere var anbragt ovenpaa Tavlen, er nu flyttet til Korets Nordvæg. Selve Alterbordet er 1924 fornyet og prydet med Træskæringsarbejde, romansk Granitfont med Løvefigurer, Prædikestol i Renæssancestil. Orgel, skænket 1900 af Particulier Chr. Winther. I 1899 afdækkedes sengotiske Kalkmalerier paa Korbuen, Maria og Johannes, Laurentius og Dionysius, de to første sikkert hørende til et Krucifiks, som maa have hængt i Korbuen. Et romansk Trækors fra ca. 1230 er 1924 restaureret og ophængt paa Korets Sydvæg. I Skibets Hvælving Aarhusbispens Niels Clausens Vaaben; andre Billeder blev overhvidtede. I 1924 afdækkedes Malerier fra samme Tid i Korhvælvingen.

Gustav Joh. Adolf Exner, Provst, er født 31. Marts 1897 i Bukarest, Rumænien, som Søn af Kunstmaler Aage Exner og Hustru Clara, født Brandt. Gift 1923 med Gunhild Holt, Datter af Sognepræst Holt, København. Student 1915 fra-Borgerskolen paa Østerbro, cand. theol. 1923, Sognepræst i Hald 27. Juli 1923. Indsat i Embedet 2. September samme Aar. Kst. som Provst 1930 og udnævnt 1931. Formand for K. F. U. M. og K.s 18. Kreds (Randers med Opland), Formand for Indre Missions Præstekonvent, Randers Amt, Medlem af Bestyrelsen for Indre Missions Kredsbestyrelse for Gjerlev og Omegn, Medlem af Stiftsudvalget for Aarhus Stift, Medlem af Skoledirektionen for Provstiet.

G. Joh. A. Exner,
Provst.

Medlemmer af Hald-Kærby Sogneraad er: Gaardejer N. Lund, Sognefoged L. Laursen, Statshusmand K. Larsen, Husmand J. Chr. Jensen, Gaardejer P. Kouning Bak, Tømrer A. K. Krogh og Husejer A. Nielsen.

TVEDE-LINDE KOMMUNE bestaar af Tvede og Linde Sogne. Tvede Sogn omgives af Linde og Hald Sogne, Gerlev Herred, Randers Fjord og Støvring Herred. Linde Sogn omgives af Tvede, Hald og Spentrup Sogne samt Støvring Herred.

I Tvede Sogn findes Byerne: Tvede med Kirke, Præstegaard, Skole, Brugsforening og Vandværk, Skalmstrup og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Gesinggaard.

I Linde Sogn findes Byerne: Linde med Kirke, Skole, Brugsforening, Vandværk og Andelsmejeri, en Del af Mejlby samt en Samling af Gaarde og Huse.

Tvede Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skatte- og Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 400. Lægd.

Linde Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 399. Lægd.

Tvede Kirke bestaar af Kor med Hvælvinger, Skib med fladt Loft, Taarn mod Vest og Vaabenhus mod Syd samt en Tilbygning mod Nord. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Flere Vinduer, Norddøren, en lille Præstedør paa Korets Sydside og Syddøren er bevarede. Præstedøren har Baandsløjfe paa Overliggeren. Taarnet, der oprindeligt var af Munkesten, er senere delvis ombygget af smaa Mursten og er ifølge en Indskrift „hvælvet og færdiggjort“ i 1584 af Christen Munk til Gesinggaard til Begravelse for Slægten. Taarnrummet har Rundbue ind til Skibet. Vaabenhuset, med hvælvet Træloft, og Tilbygningen er opført af Mursten i Slutningen af det 18. Aarhundrede; den sidste er Gravkapel og har Opgang til Pulpitur. Altertavle, Prædikestol samt den jernbeslagne Dør mellem Vaabenhus og Skib er skænket af ovennævnte Christen Munk og Hustru. Granitfont med glat Kumme.

Linde Kirke bestaar af Kor og Skib med Taarn mod Vest og Vaabenhus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Et Vindue og Syddøren er bevarede. Taarnet, der er opført af Granitkvadre og Munkesten, har Undertrum med fladt Bjælkeloft og Rundbue ind til Skibet og er bygget i den senere Middelalder samtidig med, at Koret overhvælvedes. Overdelen restaureredes 1880. Skibet har fladt Loft. Vaabenhuset er opført 1837 af Granitkvadre og smaa Mursten. I dets Vestside er indsat en romansk Ligsten med et Kors. Ved en Restaurering 1900 blev Indgangen forlagt til Taarnets Vestside, og Sydportalen flyttedes til den ny indvendige Indgangsdør. Altertavlen med oprindeligt Maleri, Prædikestolen og Stoleværket er i Renæssancestil. Romansk Granitfont med Rundbuefrise, Løvefigurer og Tovsnoning.

Rasmus Johs. Storm, Sognepræst, er født d. 26. August 1884 paa Frederiksberg som Søn af Murerm. P. H. Storm og Hustru, født Rasmussen. Gift 1921 med Ingrid Svendsen-Tune. Student 1905 fra Odense Katedralskole, cand. theol. 1921, ansat som Sognepræst for Tvede-Linde Menighed siden 1921.

R. Johs. Storm,
Sognepræst.

Gesinggaard.

Gesinggaard, som Sagnet har villet sætte i Forbindelse med Høvdingen Thorkil Geysa under Svend Estridsen, tilfaldt 1473 Oluf Friis, Lensmand paa Kalvø. Senere tilhørte den forskellige Slægter, indtil den i 1733 kom til Krigs- og Landkommissær, Etatsraad H. Folsach, hvis Søn Krigs- og Landkommiss., Etatsraad Chr. M. de Folsach 1793 skødede Gesinggaard til sin Søn Ge-

neralkommissær Hans de Folsach; derefter gik den over til Sønnen Hofjægermester Johs. Folsach, død 1878, hvis Arvinger samme Aar overdrog den til hans Brødersøn Hofjægermester H. F. I. P. de Folsach til Ristrup, død 1901, der 1894 overdrog den til Sønnen Hofjægermester C. C. v. Folsach. -- Hovedbygningen omgives af gamle Grave, hvis Vandspejl, ret højt over Tvede Aadal, opstemmes af store Dæmninger. Bygningen, der opførtes 1747, vistnok med delvis Benyttelse af ældre Kampestensfundamenter og Murværk, er trelænget, med to, nu skalmurede Bindingsværks Sidelænger i Nord og Syd og med en dominerende Østfløj af Grundmur, et Stokværk høj over Kælderen, med rigt udførte, barokke Midtrisalitter, kronede af Kviste med svungne Gavlkamme.

Linde Brugsforening er oprettet den 1. April 1889. Formand er Lærer Gydensen, Linde. Foreningens Uddeler er E. Braae.

E. Braae,
Uddeler.

R. M. Skaarup,
Lærer.

G. A. Gydensen,
Lærer.

Evald Braae, Uddeler, er født 3. Januar 1908 i Bøvling Sogn som Søn af Gaardejer P. Braae og Hustru. Gift 1931 med Eva Moestrup. Uddannet ved forskellige Brugsforeninger, ansat som Uddeler ved Linde Brugsforening siden 1930.

Rasmus Marius Skaarup, Lærer, er født den 11. Januar 1887 i Tirstrup som Søn af Landpost Niels Skaarup og Hustru. Gift 1916 med Kirstine Andersen. Dimitteret 1909 fra Nørre Nissum Seminarium, Førstelærer ved Handrup Skole 1910—21, ansat som Ene-lærer ved Tvede Skole siden 1921.

Gyde Andersen Gydensen, Lærer, er født den 26. September 1895 i Erritsø som Søn af Gaardejer P. Gydensen og Hustru. Gift 1920 med Sofie Oxe. Dimitteret 1916 fra Silkeborg Seminarium, Løjtnant ved Fodfolket. Andenlærer i Erslev paa Mors 1919--22, ansat som Enelærer ved Linde Skole siden 1922.

Medlemmer af Tvede-Linde Sogneraad er: Gaardejer H. Qvotrup, Murer F. Frandsen, Gaardejer H. P. Momø, Bestyrer A. Pedersen, Gaardejer N. Kjær Mathiesen, Gaardejer H. Schnoor og Boelsmand Kr. Jensen.

GALTEN HERRED

Galten Herred begrænses mod Nord af Støvring Herred, mod Nordøst og Øst af Sønderhald Herred, mod Sydøst af Ø. Lisbjerg Herred og omgives for øvrigt af Aarhus og Viborg Amter.

Herredets samlede Areal udgør 20,179 ha, og Indbyggerantallet er ca. 11,500.

I Herredet findes følgende Sogne: Vorup, Haslum-Ølst, Værum-Ørum, Laurbjærg-Lerbjærg, Nørre Galten-Vissing, Rud-Voldum, Ødum-Hadbjerg og Halling.

VORUP SOGN omgives af Gudena, Randers Købstadjorder, Haslum Sogn og Sønderhald Herred. Til Sognet hører en Enklave i Haslum Sogn.

I Vorup Sogn findes Byen Vorup med Kirke og Præstegaard, Skole, Forskole, Alderdomshjem og Vandværk samt en Samling af Gaarde og Huse.

Vorup Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Læge- og Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 2. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 384. Lægd.

Vorup Kirke er opført 1876 i gotisk Stil, af røde Mursten, af Arkitekt F. Uldall, og bestaar af Skib og Kor med tresidet Afslutning samt lille Vaabenhus mod Vest og Klokkekam paa Skibets Vestgavl; Mu-

Vorup Kirke.

J. Arberg,
Sognepræst.

rene har Lisener, Friser under Gesimsen og Baand af sort glaserede Sten. Kirken har fladt Bjælkeloft. Alterbord og Altertavle af Egetræ med en Kopi efter Blochs Maleri i Holbæk Kirke; ny Døbefont af Granit. Prædikestol af Egetræ.

Vorup har i katolsk Tid udgjort et eget Sogn og haft sin egen Kirke. Det antages almindeligt, at Kirken har været indentisk med det Skt. Hans Kapel, der nævnes sammen med Randers Skt. Jørgens Gaard for spedalske som dennes Kapel. Dette er dog usikkert, ligesom

ogsaa om Skt. Jørgens Gaard virkelig har ligget i Vorup Sogn. Skt. Jørgens Gaard nævnes første Gang i et Testamente fra 1263; sammen med Kapellet blev den af Chr. I skænket til Mariager Kloster; i 1542, da Skt. Jørgens Gaardene overalt i Landet befalede lukkede som selvstændige Stiftelser, er denne sikkert ogsaa bleven nedlagt. — Vorup Kirke blev ved Kongebrev af den 18. Juli 1552 befalet nedbrudt, og Menigheden henvises til Skt. Mortens Kirke i Randers. Men Kirkegaarden benyttedes til 1876, da der anlagdes en ny ved Kirken. Den gamle Kirkegaard findes endnu. Paa Kirkegaarden stod i hvert Fald i det 18. Aarhundrede et lille Kapel af Bindingsværk, der kun benyttedes ved Ligbegængelser paa Kirkegaarden.

Jens Arberg, Sognepræst, er født den 23. Juni 1893 som Søn af afd. Gaardejer Kristian Arberg og Hustru Hanne, født Madsen. Gift 1927 med Maria Nielsen. Cand. theol. Formand for Menighedsraadet, Formand for K. F. U. M., Medlem af Kredsbestyrelsen for K. F. U. M. og K.

Valdemar Alfred Reiter, Organist, er født den 3. September 1899 i Mørke Sogn som Søn af Manufakturhandler R. Reiter og Hustru Dagmar, født Luplau. Organisteksamen 1928 fra Københavns Organistskole, ansat som Organist ved Vorup Kirke siden 1926.

Vorup Skolevæsen. Som Forstadskommune til Randers er Vorup Kommunes Indbyggerantal vokset stærkt i de sidste 40 Aar. I 1893 byggedes en Skolebygning i Vorup By og den kostede 6000 Kr. Den indeholdt 2 Klasseværelser, og der var kun knyttet 2 Lærere til den. 1900 byggedes der 2 Klasseværelser til. I 1908 indførtes der Hverdagsundervisning.

Vorup Kommuneskole.

Børnetallet voksede nu imidlertid saa stærkt i den Del af Kommunen, som hedder Strømmen og Frederiksberg, at man i 1910 byggede en ny Skole i Strømmen, og Kommunen blev delt i to Skoledistrikter med en Førstelærer, en Andenlærer og en Forskolelærerinde hvert Sted, og Skolerne blev 7-Klasset. I 1920 var Børneantallet i begge

Skoler tilsammen 366. 1927 indførtes Købstadsordning, og der ansattes en Overlærer for det samlede Skolevæsen. Imidlertid voksede Børneantallet stadig, og i 1929, da Børnetallet i Skolerne havde naaet 521, vedtog Kommunalbestyrelsen at lade opføre en ny Skolebygning. Denne blev opført og taget i Brug den 1. April 1931. Den gamle Skole i Vorup By blev

Vorup Alderdomshjem.

solgt, og Skolen i Strømmen blev indrettet til Administrationsbygning m. m. Den nye Skolebygning kostede ca. 300,000 Kr. Den indeholder 15 Klasseværelser, Gymnastiksal, Sløjdløkkale, Lokale til Naturfagene, Geografilokale, Tegnelokale og Haandgerningslokale. Ved Siden af Gymnastiksalen findes Omklædningsrum og Badeindretning med Badekumme og Brusebade. Foruden en flisebelagt Skolegaard og en Legeplads findes umiddelbart ved disse en stor Sportsplads. Skolen har nu 20 Klasser med 594 Elever, og Undervisningen besørger af 1 Overlærer, 1 Viceinspektør, 6 faste Lærere, 5 faste Lærerinder og 2 Timelærer.

Vorup Alderdomshjem er opført 1919—20 efter Tegning af Arkitekterne Posselt & Simonsen og taget i Brug den 31. August 1920. Paa Hjemmet findes 5 Dobbeltværelser og 23 Enkeltværelser samt en Samlingsstue. Før Tiden er der 20 Bøbere. Ved Hjemmet er ansat 1 Bestyrerinde og 1 Portør.

Rasmus Hessellund, Overlærer, er født den 6. Oktober 1873 i Ølse ved Hobro som Søn af Lærer N. Rasmussen og Hustru Kirstine, født Hessellund. Gift 1904 med Martha Louise Sennels, Dimitteret 1895 fra Ranum Seminarium, Lærer i Hobro 1897, Aarskursus i Dansk, Svensk, Sproghistorie, Verdenslitteratur og Fonetik, 6 korte Kursus, Stipendium til Rejse i Sverrig, Lærer ved Hobro Realskole 1906—27, Byraadssekretær i Hobro 1919—27, Lærer ved Teknisk Skole i 11 Aar, de sidste 2 Aar som Forstander, ansat som Overlærer ved Vorup Skolevæsen siden 1927.

Ingrid Kirstine Steffensen, Bestyrerinde, er født 11. Juli 1886 i Randers som Datter af Tømrer D. Steffensen og Hustru Kirsten Marie, født Jensen. Ansat som Bestyrerinde og Økonoma ved Vorup Alderdomshjem, Medlem af Vorup Menighedsraad.

R. Hessellund,
Overlærer.

I. Kr. Steffensen,
Bestyrerinde.

H. M. Hansen,
Portør.

Hans Michael Hansen, Portør, er født den 20. December 1894 i Randers som Søn af Smed H. P. Hansen og Hustru. Ansat som Portør ved Vorup Alderdomshjem siden 1930.

Niels Nielsen, Sognefoged, er født den 31. Juli 1879 i Auning som Søn af Gaardejer J. J. Nielsen og Hustru Karen Sophie, født Hansen. Gift 1901 med Else Marie Bay. Uddannet ved Landbruget, Landmand indtil 1922, ansat som Sognefoged i Vorup siden 1922.

Medlemmer af Vorup Sogneraad er: Sadelmager R. Jacobsen, Mekaniker P. Wendt, Handelsmand N. Nielsen, Murermester A. Rasmussen, Gaardejer R. Fuhr, Dreiermester M. Fiil, Stempelfabrikant K. Sørensen, Bogholder S. Nielsen og Murermester S. Poulsen.

HASLUND-ØLST KOMMUNE bestaar af Haslund og Ølst Sogne.

Haslund Sogn omgives af Ølst, Nr. Galten, Vissing, Værum og Ørum Sogne, Viborg Amt, Vorup Sogn og Sønderhald Herred. I Sognet en Enklave af Vorup og Taanum Sogne.

Ølst Sogn omgives af Haslund, Nr. Galten, Rud og Voldum Sogne samt Sønderhald Herred.

I Haslund Sogn findes Byerne: Haslund med Kirke, Præstegaard, Skole, Brugsforening, Tebbestrup med Skole og Vandværk, Sønder Borup, Haslund Kær samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Ølst Sogn findes Byerne: Ølst med Kirke og Skole, Askildrup med Skole og Brugsforening, Robdrup, Trustrup, Ginnerup, Damkær, Huse og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Brusgaard.

Haslund Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Læge- og Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 383. Lægd.

Ølst Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 382. Lægd.

Haslund Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabehus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa profileret Sokkel. Korbuen og flere Vinduer er bevarede, og af de oprindelige Døre, der har været ganske simple, ses endnu Spor. I Slutningen af Middelalderen forlængedes Skibet mod Vest, der indbyggedes Hvælvinger, og Vaabehuset opførtes. Senere er Kirken flere Gange restaureret, især 1869, da det vistnok i 1763 opførte lille Taarn afløstes af et nyt; Vaabehuset ombyggedes i 1868. Ved en Ildebrand i 1915 brændte Kirkens gamle Altertavle fra 1601, ligesom ogsaa de smukke Alterstager, der er skænkede til Minde om Provst Rasmus Kjeldsen, død 1587, beskadiges. Den nuværende Altertavle, fra 1917, har et Maleri, Kopi efter J. Skovgaard; Udskaaen Prædikestol, opsat 1612 af Præsten Jens Jensen. Romansk Granitfont med Dobbeltløver.

Ølst Kirke bestaar af Kor og Skib samt Vaabehus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Skibet har Bjælkeloft, i Koret er senere indbygget Hvælving. Begge Døre og flere Vinduer er bevarede. Syddøren har Halvsøjler og Baandsløjfe. Vaabehuset, af røde Mursten, er opført 1857. Siden 1867 er Kirken bleven delvis restaureret, idet Kvadrene er blevne omsatte, og en Klokkekam opført over Vestgavlen. Altertavlen er et Maleri af A. Dorph fra 1896 (En mærkelig Alterbordsforside fra omtrent 1200, af drevet og forgyldt Kobber, der i Renaissancetiden var blevet indføjjet i en udskaaen Altertavle, er nu i Nationalmuseet). Alterstager fra 1586 med Vaaben, skænkede af Niels Jonsen Viffert til Torstedlund. Kalkstenfont af gotlandsk

Arbejde fra det 13. eller 14. Aarhundrede, med Dyrefigurer paa den ottekantede Kumme. Ny Prædikestol.

Hovedgaarden Brusgaard, der er beliggende i Ølst Sogn, nævnes allerede i 1393. Hovedbygningen blev opført i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede af Bindingsværk i Stedet for den gamle grundmurede Bygning, som blev nedrevet. Bygningen, er i 1 Stokværk, nu af Grundmur, er ombygget 1889, med Kvist til Gaard og Have. I Haven ses den gamle Borgplads med Grave, nu udtørrede; her laa den tidligere Hovedbygning, der vistnok ifølge en Indskriftsten over Døren, var opført af Niels Jonsen Viftert 1590, en grundmuret, 2 Stokværk høj Bygning med 2 Runddele paa Sydsiden, og paa Nordsiden et Taarn med Spir; hvori fandtes Indgangen.

Jacob Munk, Lærer, er født den 5. April 1904 i Nørre Vissing som Søn af Gaardejer Niels Munk og Hustru. Gift 1931 med Margrete Mikkelsen. Dimitteret 1925 fra Gedved Seminarium, Vikar i Sahl, Vinterlærer i Obbekær ved Ribe, ansat som Lærer ved Haslund Skole siden 1929.

J. Munk,
Lærer.

Alfred Amdisen Hansen, Lærer, er født den 17. April 1891 i Jebjerg, Randers Amt, som Søn af Husmand Jens P. Hansen og Hustru Marie Kirstine, født Amdisen Møller. Gift 1933 med Anna Jespersen. Dimitteret 1924 fra Ranum Seminarium, ansat som Lærer ved Askildrup Skole siden 1929.

Medlemmer af Haslund-Ølst Sogneraad er: Gaardejer O. Sørensen, Gaardejer N. Rasmussen, Gaardejer Mincke Nielsen, Lærer Th. Hauberg, Gaardejer J. Lange, Proprietær A. Broch, Arbejdsmand Kr. Pedersen, Proprietær H. Davidsen og Gaardejer N. Ødum.

VÆRUM-ØRUM KOMMUNE bestaar af Værum og Ørum Sogne. Værum Sogn omgives af Ørum, Haslund og Vissing Sogne. Til Sognet hører en Enklave ved Gudenaa mellem Ørum og Haslund Sogne.

Ørum Sogn omgives af Værum og Haslund Sogne, Viborg Amt samt Lavrbjerg og Lerbjerg Sogne.

I Værum Sogn findes Byen Værum med Kirke, Præstegaard, Skole, Værum-Ørum Spare- og Laanekasse, Brugsforening, Andelsmejeri og Vandværk samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Ørum Sogn findes Kirke og Byerne: Væt med Skole, Jebjerg med Skole, Forskole, Brugsforening og Vandværk og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaardene: Christianslund og Frisenvold.

Værum Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Læge- og Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 381. Lægd.

Ørum Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 380. Lægd.

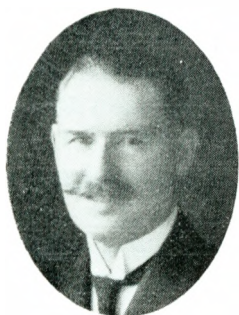
Værum Kirke bestaar af Kor og Skib samt Vaabehus mod Syd. Kor og Skib, med fladt Loft, er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Syddøren, med Dyrefigurer i Dørfeltet, er bevaret, ligeledes Korbuen og et Vindue. Kamgavlene er senere ommurede med Mursten. Vaabehuset, fra gotisk Tid, er til Dels ommuret 1886. Altertavle i Barokstil med et Maleri. Romansk Granitfont med Løvefigurer. Prædikestol

fra 1877. Paa Korbuen er fundet Rester af Kalkmalerier fra det 13. Aarhundrede. Et romansk Røgelsekar fra Kirken opbevares i Nationalmuseet.

Ørum Kirke, der er vistnok indviet til Skt. Morten, bestaar af Kor og Skib og Vaabenus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Begge Portaler har Søjler med udhugne Kapitæler. Paa en af Vestgavlens Kvadre er udhugget et Menneskehoved samt en Figur med en Økse. I den senere Middelalder indbyggedes Hvælving i Koret, og der tjlbyggedes Taarn og Vaabenus, begge af røde Mursten. Taarnet blev nedbrudt 1818 i Højde med Skjbet og den tilbagestaaende Del forenet med dette. Ved en Restaurering 1891—92 blev der bl. a. opført en Tagrytter over Taarnets Vestgavl. Altertavlen er en Fløjtavle fra Middelalderens Slutning med Fremstillinger af Gud Fader med Christus, Jomfru Maria og Skt. Morten samt paa Fløjene Apostlene. Granitfont med glat Kumme. Udskaaren Prædikestol. Klokken hidrører fra Graabrødrekirke i Viborg, hvortil den var skænket 1638. Nogle Kalkmalerier fra Renaissancetiden fandtes 1891 paa Korbuevæggen og i Korhvælvingen.

Frisenvold hed det tidligere Tordrup Slot og Torupgaard og ejedes 1310 af Joh. Niclesøn, senere af Marks Stigs Efterkommere. Den gamle, ifølge Danske Atlas „ikkun maa-delig“, Hovedbygning var opført 1664 af Mogens Friis; den nuværende, der vistnok byggedes i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede og restaureredes 1888, er af Bindingsværk, et Stokværk høj med trekantet Frontespice over Indgangsdøren.

Christianslund, som er en Parcel af Frisenvold, bestaar af en Hovedbygning, der er opført 1835 af Bindingsværk i et Stokværk, Midtpartiet ombyggedes 1881 af Grundmur i to Stokværk.

J. I. E. Mailand,
Førstelærer.

Joh. E. K. Andersen,
Lærerinde.

Fr. S. Thisted-Jensen,
Førstelærer.

L. Friis,
Lærerinde.

Jens Ingvard Mailand, Førstelærer, er født den 19. Oktober 1877 i Hvidbjerg Skole ved Skive som Søn af Lærer A. J. Mailand og Hustru. Gift 1909 med Elle M. Mikkelson. Dimitteret 1898 fra Jellinge Seminarium, Andenlærer i Jebjerg ved Skive 1899—1903, i Vistrup 1903—08, ansat som Førstelærer ved Værum Skole siden 1908.

Johanne Elisabeth Kirstine Andersen, Lærerinde, er født den 22. August 1887 i Bjerregrav som Datter af Gaardejer Jens Andersen og Hustru. Dimitteret 1913 fra Varde Seminarium, ansat som Lærerinde ved Værum Forskole siden 1914.

Fr. Sørensen Thisted-Jensen, Førstelærer, er født den 8. Juni 1882 i Gram som Søn af Dræningsmester I. C. Hermansen og Hustru. Gift 1908 med Kristiane Jensen. Dimitteret 1903 fra Ranum Seminarium, Lærer ved Hjerminde Skole 1905—07, i Sindal 1908—15, ansat som Førstelærer ved Jebjerg Skole siden 1915. Forfatter til en Række Romaner og Noveller.

Laura Friis, Lærerinde, er født den 17. December 1883 i Vejlbj ved Grenaa som Datter af Gaardejer Johs. Friis og Hustru. Dimitteret 1907 fra Silkeborg Seminarium,

Lærerinde i Jerne 1908—16, i Hellerup (Fyn) 1917—21, ansat som Lærerinde ved Jølbjerg Forskole siden 1921.

Medlemmer af Værum-Ørum Sogneraad er: Gaardejer Jens M. Jensen, Gaardejer J. Schneider, Arbejdsmand C. Laursen, Gaardejer S. Søgaard, Gaardejer J. Kjeldsen, Gaardejer R. Bonde, Arbejdsmand C. Lykke, Gaardejer J. C. Nielsen og Husejer J. K. Jensen.

LAURBJERG-LERBJERG KOMMUNE bestaar af Laurbjerg og Lerbjerg Sogne. Laurbjerg Sogn omgives af Lerbjerg, Vissing og Ørum Sogne samt Viborg Amt og Aarhus Amt.

Lerbjerg Sogn omgives af Laurbjerg, Vissing og Nr. Galten Sogne samt Aarhus Amt.

I Laurbjerg Sogn findes Byerne: Laurbjerg med Kirke, Præstegaard, Skole, Afholdshotel, Cementvarefabrik, Vandværk og Jernbanestation, Essendrup, Lindkjær, Løjstrup Mark og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Løjstrup.

I Lerbjerg Sogn findes Byen Lerbjerg med Kirke, Skole, Gæstgiveri, Vandværk og Jernbanestation samt en Samling af Gaarde og Huse.

Laurbjerg Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Læge- og Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 379. Lægd.

Lerbjerg Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 378. Lægd.

Laurbjerg Kirke bestaar af Kor og Skib samt Vaabehus mod Syd. Kor og Skib, med fladt Loft, er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Begge Døre er bevarede; et Vindue kan spores. Vaabehuset, med Kamgavl, er opført i den senere Middelalder af røde Munkesten. Altertavle fra 1919 af Egetræ med udskaarne, forgyldte Fløje, efter Tegning af Arkitekt K. H. Genzøe, med et Maleri af Rud. Petersen. Det tidligere Alterbillede af Fru Ingemann er ophængt i Kirken. Romansk Granitfont med Dobbeltløver. Prædikestol i Renaissancestil med malede Vaaben fra 1615, opmalet med oprindelige Farver 1921.

Lerbjerg Kirke bestaar af Kor og Skib samt Vaabehus mod Syd. Kor og Skib, med fladt Loft, er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant, Vaabehuset, af smaa, røde Sten, er yngre. Granitkorbuen, med rigt profilerede Kragsten, er bevaret ligesom ogsaa Syddøren, der har Karmsten med utydelige Figurer hugget i Kontur, og Overliggeren med Dyrefigurer. Norddøren blev ved Kirkens Restauration i 1896 genopstillet. Granitalterbord. Altertertavle og Prædikestol i senere Renaissancestil fra ca. 1630—40; nyt Alterbillede af Harald Schiødte. Romansk Granitfont med glat Kumme.

Th. Neergaard, Sognepræst, er født den 15. Januar 1894 i Sahl Præstegaard som Søn af Pastor C. J. Neergaard og Hustru, født Krarup. Gift 2. Gang 1928 med Karen Sophie Krarup. Student 1912 fra Metropolitanskolen, cand. theol. 1919, Sognepræst i Undested ved Sæby 1920—26 og i Testrup ved Haslev 1926—32, kaldet til Sognepræst for Laurbjerg-Lerbjerg Menigheder den 8. Marts 1932.

S. M. Jensen Flade, Førstelærer, er født den 11. August 1890 paa „Lykkesholm“, Faarup Sogn. Gift 1925 med Karoline Laursen. Dimitteret 1916 fra Johnstrup Seminarium, ansat som Førstelærer ved Laurbjerg Skole siden 1923.

S. M. Jensen Flade,
Førstelærer.

H. Christensen,
Lærer.

B. O. Glensbjerg,
Dyrlæge.

K. Pedersen,
Bestyrerinde.

Hagbard Christensen, Lærer, er født den 16. Marts 1905 i Bislev, Aalborg Amt, som Søn af Førstelærer Chr. Christensen og Hustru Marie, født Lundager. Dimitteret 1927 fra Skaarup Seminarium, forskellige Vikariater, ansat som Andenlærer ved Laurbjerg Skole siden 1930.

Hans Chr. Sørensen, Lærer, er født den 21. Februar 1895 i Glumsø. Gift 1923 med Kirsten Antoinette. Dimitteret 1921 fra Haslev Seminarium, ansat som Enelærer ved Lerbjerg Skole siden 1931.

Bent Oscar Glensbjerg, Dyrlæge, er født den 9. Januar 1907 i Ramme paa Fyn som Søn af Cyklehandler H. P. Thinesen og Hustru. Gift 1931 med Erna Langballe. Student 1925, Dyrlægeeksamen 1931, Assistent i Hammel 1931—32, praktiserende Dyrlæge i Laurbjerg siden 1933.

Telefoncentralen i Laurbjerg er oprettet 1901 med 9 Abonnter, medens der nu er 46 Abonnter og 11 Centrallinier. Bestyrer var gennem et kvart Aarhundrede A. Hagen- sen, men ved dennes Død blev Frk. Katrine Pedersen Centralens Bestyrerinde.

Katrine Pedersen, Centralbestyrerinde, er født den 6. Juli 1886 i Trandum, Sevel Sogn, som Datter af Boelsmand Kokborg Pedersen og Hustru, Leder af Laurbjerg Tele- foncentral siden 1927.

Medlemmer af Laurbjerg-Lerbjerg Sogneraad er: Assistent C. P. Andersen, Murer R. Elgaard, Træhandler N. Jensen, Ledvogter A. J. Elmark, Gaardejer J. Johansen, Gaardejer R. Braad og Gaardejer S. Sall.

NØRRE GALTEN-VISSING KOMMUNE bestaar af Nr. Galten og Vissing Sogne. Nørre Galten Sogn omgives af Vissing, Haslum, Ølst, Rud og Hadbjerg Sogne, Aarhus Amt og Lerbjerg Sogn. I Sognet en Enklave af Ølst Sogn.

Vissing Sogn omgives af Nørre Galten, Lerbjerg, Laurbjerg, Ørum, Værum og Has- lum Sogne.

I Nørre Galten findes Byerne: Galten med Kirke, Præstegaard, Skole, Galten og Vis- sings Spare- og Laanekasse, Brugsforening og Andelsmejeri, Erslev, Vinterslev med Skole, Balle, Hinge med Skole, Hadsten Stationsby med Kirke, Real- og Mellemskole, Folkehøj- skole, Husholdningsskole, Teknisk Skole, Hadsten Bank A/S, Sparekassen for Hadsten og Omegn, Apotek, Fattiggaard med Alderdomshjem, Politistation, Afholdshotel, Kro, Brugs- forening, Hadsten og Omegns Andelssvineslagteri, Vandværk, Elektricitetsværk, Jernba- nestation og Postkontor samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Vissing Sogn findes Byen Vissing med Kirke, Skole, Brugsforening, Vandværk, An- delsmejeri samt en Del Gaarde og Huse.

Nørre Galten Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Læge- og Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 376. Lægd.

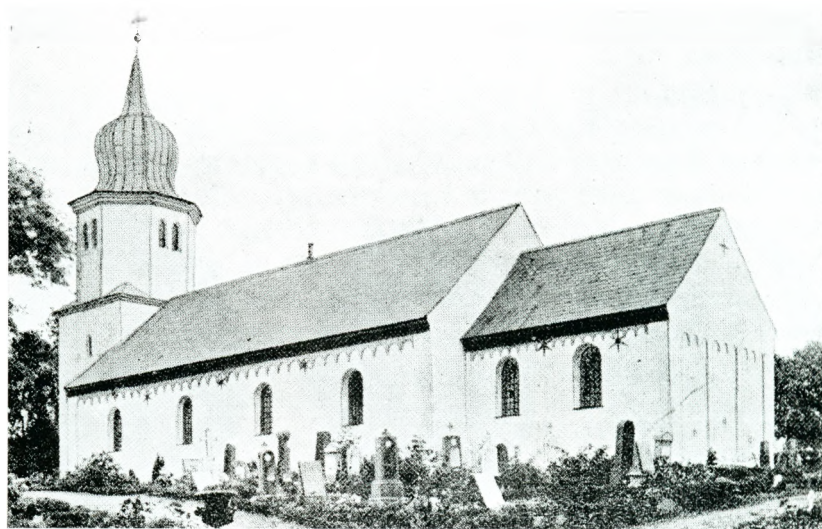
Vissing Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 377. Lægd.

Galten Kirke bestaar af Kor og Skib samt Taarn mod Vest. Kor og Skib er fra romansk Tid af Fraadsten og Kridtstenskvadre paa Sokkel med Skraakant, Lisener paa Hjørnerne og Rundbuefrise under Gesimsen, Korbuen, af Kridtsten, er bevaret; Dørene, der er ganske simple, er tilmurede, ligesom Vinduerne mod Nord og Øst, saa at Kirken kun faar Lys fra Syd. I den senere Middelalder fik Skibet 4 og Koret 2 Hvælvinger. I Korhævlingerne er i 1913 fundet Kalkmalerier fra ca. 1575. Taarnet med hvælvet Undertrum er opført 1698 af Conrad Reventlow; det er ottekantet for oven og ender i et ottekantet Spir. Ved en Restaurering 1868 blev bl. a. et Vaabenhus mod Syd nedbrudt og Indgangen forlagt til Taarnets Vestside. Rigt udskaaret, barok Altertavle med Maleri af A. Dorph fra 1872; Alterstager fra 1584, Prædikestol i tidlig Renæssancestil med udskaarne Felter og med Himmel fra Baroktiden. Romansk Granitfont med Dobbeltløver. Orgel fra 1899.

Skt. Pouls Kirken i Hadsten Stationsby er opført 1918—19 efter Tegning af Professor Hack Kampmann og Arkitekt H. J. Kampmann i nyklassisk Stil og bestaar af Skib og Kor i et samt Vaabenhus i Øst, over hvilket er anbragt et firkantet Taarn, afsluttet med en blytækket Kuppel. Kirken har rødt Tegtag og Murene er pudsede med gullig Puds. Dens Indre har fladt Loft, og Væggene i Skibet har Pilasterinddeling. I Korets Baggrund en Niche, der bærer et Fresko-Maleri af Arne Lofthus. Kirken, der rummer 210 Siddepladser, kostede i Opførelse 126,000 Kr. Grunden skænkedes af Læge S. B. Larsen, og Taarnet af Frk. Eva Larsen.

I Erslev har der i Middelalderen været en Kirke, nævnt 1448 og 1524; efter at den vistnok i nogen Tid havde staaet lukket, fik Lensmanden paa Dronningborg Slot 1553 kgl. Tilladelse til at nedbryde den for at benytte Granitstenene til Grundvold for Slotsmøllen. Kirken har ligget Øst for Byen paa Erslevgaards Grund, paa „Kirkeageren“; dens Fundamenter blev i 1919 fremgravede.

Kirken har været 17,6 m lang, Skibet 7,5 m, Koret 5 m bredt, alt i udvendige Maal. Ogsaa Hinge har været et eget Sogn, nævnt 1431; Kirken næves 1531 og 1532; den har dog maaske allerede dengang været lukket. Den skal ifølge Traditionen have ligget lidt Syd for Byen paa „Kirkebakken“, hvor der er fundet mange Kampesten.

Galten Kirke.

H. Ranmar,
Provst.

Mere sandsynligt turde det være, at Hinge Kirke har ligget Nord for Byen paa Askildrup Hede, hvor der ogsaa ligger en Del Granitkvadre.

Vissing Kirke bestaar af Kor og Skib samt Vaabenhus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Syddøren benyttes endnu. I den senere Middelalder fik Skibet Hvelvinger, og Vaabenhuset, af røde Munkesten med Kamgavl, opførtes. En Brand har engang hjemsøgt Kirken, hvorved Granitkvadrene skørnedes; 1879 ombyggedes Koret, 1890 omsattes Sydsiden. Udskaaren Altertavle i Renæssancestil, som bærer Aarstallet 1633, med Maleri af Nadveren, Korsfæstelsen og Opstandelsen. Prædikestol i samme Stil fra 1611. Granitfont. Alterstager fra 1585.

Paa Kirkegaarden er 1923 opført et Ligkapel.

Hans Ranmar, Provst, er født den 26. December 1873 i Vor Frue Landsogn, Odense, som Søn af Proprietær Rasmussen og Hustru Karoline, født Mortensen. Gift 1893 med Minne Christine Nielsen. Student 1891 fra Odense, cand. phil. 1918, Direktør for Ejby Mølle ved Odense 1899—1904, derpaa Direktør for A.S Dampmøllen Viktoria, Odense, 1904—13, Vicekonsul for Argentina 1907—13, merkantil Leder af Firmaet Laur. Knudsens mekaniske Etablissement 1913—15, Sognepræst til Karlby-Voldby 1918—23, derpaa kaldet til Sognepræst for Galten-Vissing Menigheder, og 1924 tillige Provst for Støvring og Galten Herreder, Sekretær for Skolekommissionen.

M. P. Skou, Førstelærer, er født den 6. Juli 1871 i Ørsted som Søn af Ølbrygger F. P. Skou og Hustru. Dimitteret 1895 fra Jellinge Seminarium, ansat som Førstelærer ved Galten Skole siden 1909.

Bodil Marie Sørensen, Lærerinde, er født den 8. November 1908 i Hadbjerg som Datter af Gaardejer Poul Sørensen og Hustru. Dimitteret 1929 fra Silkeborg Seminarium, Aspirant ved Galten Skole siden 1932.

Holger Hanghøj, Førstelærer, er født den 9. November 1889 i Stoholm som Søn af Købmand, Gaardejer Johs. Hanghøj og Hustru. Gift 1918 med Marie Olsen. Dimitteret 1914 fra Silkeborg Seminarium, Andenlærer ved Vinterslev Skole 1916—24 og siden da Førstelærer ved samme.

Harald Fredslund Andersen, Lærer, er født den 8. Juli 1900 i Vinkel Sogn som Søn af Mejeribestyrer Anders L. Andersen og Hustru. Gift 1924 med Karen Hansen. Dimitteret 1921 fra Silkeborg Seminarium, ansat som Andenlærer ved Vinterslev Skole siden 1924.

Anna Kristine Kristensen, Lærerinde, er født den 3. November 1883 i Vestervig som Datter af Gaardejer Chr. Kristensen og Hustru. Dimitteret 1907 fra Gedved Seminarium, ansat som Lærerinde ved Vinterslev Skole siden 1908.

M. P. Skou,
Førstelærer.

B. M. Sørensen,
Lærerinde.

H. Hanghøj,
Førstelærer.

H. Fredslund Andersen,
Lærer.

A. Kr. Kristensen,
Lærerinde.

Jørgen Urup Mikkelsen, Lærer, er født den 21. Januar 1894 i Hørning som Søn af Husmand Lars Jacob Mikkelsen og Hustru. Gift 1921 med Marie Kirstine Jensen. Dimittet 1915 fra Ranum Seminarium, cand. theol. 1933, forskellige Vikariater, ansat som Lærer ved Hinge Skole fra 1921--33.

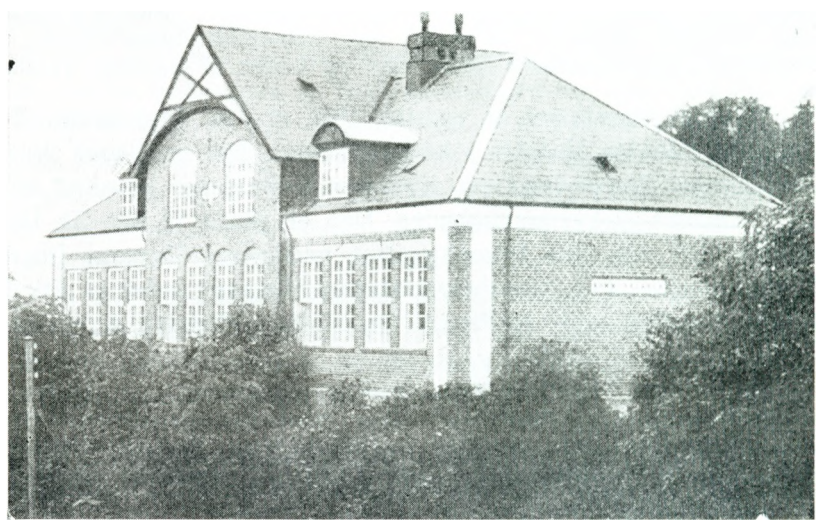

J. Urup Mikkelsen,
Lærer.

Hadsten Folkehøjskole opstod oprindelig i Forbindelse med en Friskole, der 1876 oprettedes i Stationsbyen; 1880 solgtes den til Lærer R. A. Lauritsen, senere har den været ejet af L. Andreasen, J. F. Buhl og H. C. Niel-

sen Svinning, der 1898 opførte den nuværende Bygning og samme Aar udvidede den med en Haandværkerafdeling og 1902 med en Delingsførerafdeling. 1907 solgtes Højskolen til H. J. Vedde. I 1922 opførtes en ny Bygning til Haandværkerafdelingen.

Hadsten Husholdningsskole er beliggende i en smuk østjyds Egn med Skove, Aar og Bakker ved Hovedbanen gennem Jylland, mellem Aarhus og Randers, hvortil der er ca. en halv Times Kørsel, og ved Hadsten By, der er en stor og smuk Stationsby med mange Skoler, som Højskole, Gymnastikskole og Haandværkerskole og som en af de yngste Husholdningsskolen.

Vinterslev Skole.

Skolen er oprettet 1923 af Margrete Pedersen, tidligere Lærerinde ved Husholdningsseminariet „Ankerhus“, Sorø. Den nuværende Skole er opført 1925 og er smukt beliggende ved Skoven og med stor Have om. Skolen er moderne, hygiejnisk og praktisk indrettet. Der findes 2 store Køkkener med forskellige nye Hjælpemidler, som elektriske Kogeapparater m. m., desuden store, lyse Stuer og Elevværelser, Centralvarme og Badeværelser o. s. v. Skolen har nu Plads til 40 Elever. Skolen drives som almindelig Husholdningsskole. Der afholdes to 3 og to 5 Maaneders Kursus aarlig, desuden flere korte Kursus i Husholdning, Konservering og Syning. Skolen er anerkendt af Undervisningsministeriet som Husholdningsskole, og uformuende Elever kan søge Understøttelse til 5 Maaneders Kursus inden 1. Juli for Vinterskolen og 1. Januar for Sommerskolen.

M. Pedersen,
Forstanderinde.

Skolens Formaal er at uddanne de unge Piger til dygtige Husmødre i egne Hjem eller gode Medhjælpere i andre Hjem. Dette søger man at naa gennem praktisk og teoretisk Undervisning. Den

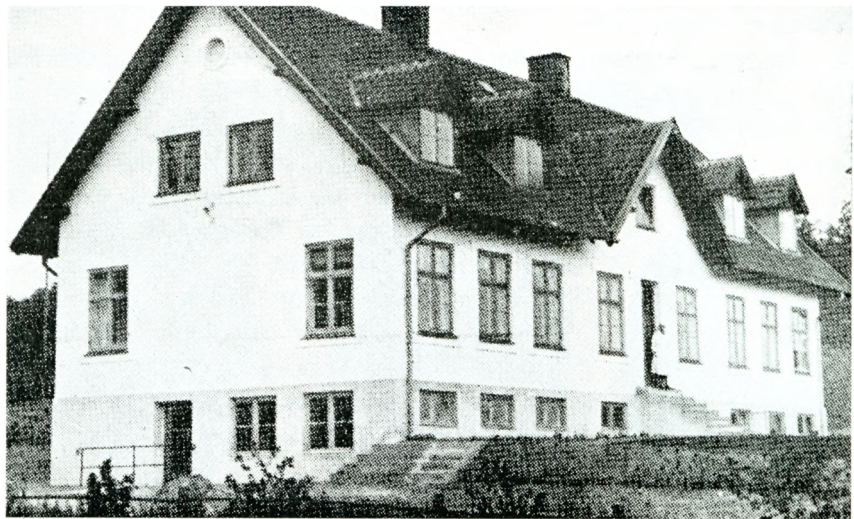
Hadsten Husholdningsskole.

ringe ved Stubbekøbing som Datter af Gaardejer Anders Pedersen og Hustru. Lærerinde paa Hadsten Højskole, uddannet som Husholdningslærerinde, Lærerinde i 10 Aar paa Husholdningsseminariet i Sorø, Ejer og Leder af Hadsten Husholdningsskole.

Hadsten Børnehjem er oprettet 1931 af Frk. Foghsgaard. Spædbørnshjemmet er beliggende udenfor Hadsten i Kollerup Skov. Det modtager Børn fra hele Landet, det er et udpræget Spædbørnshjem. Hjemmet er moderne indrettet med store, lyse Lokaler og alle Nutidens Bekvemmeligheder. Der er Plads til 20—24 Børn i Alderen fra ganske spæde til 3 Aar. Paa Børnehjemmet undervises Eleverne fra den nærliggende Hadsten Husholdningsskole i Spædbørnspasning. Hjemmet ledes af Frk. Foghsgaard, der til Hjælp har en Assistent og 8—10 Elever. Dr. Nørbæk, Hadsten, fører lægeligt Tilsyn med Børnene.

Anna Margrethe Foghsgaard, Forstanderinde, er født den 30. Juni 1901 i Røven Sogn som Datter af Bankdirektør Foghsgaard og Hustru. Uddannet som Husholdningslærerinde paa „Ankerhus“, Sorø, Husholdningslærerinde paa Aarhusegnens Husholdningsskole 1924—25, derefter Lærerinde paa Hadsten Husholdningsskole nogle Aar, gennemgik en Hospitalsuddannelse 1930—31, oprettede derefter Børnehjemmet i Hadsten.

Telefoncentralen i Hadsten er oprettet 1903 og begyndte med 5—6 Abonnenter, og siden den Tid er det gaaet støt fremad saa Centralen nu tæller 160 Abonnenter og 23 Centralinier. Der er Døgndrift og Søndagsvagt. Paa Centralen er ansat 5 Damer. Urmager Johs. Sieck var Centralbestyrer til 1930, da den nuværende Forstanderinde Frk. Annine Jacobsen overtog Centralen og købte den Ejendom, hvori Centralen forefand-

Hadsten Børnehjem.

praktiske Undervisning omfatter: Madlavning, Bagning, Konservering af Frugt m. m. Den teoretiske Undervisning omfatter: Foredrag om Husførelse, Regnskab, Sundhedslære, Sygepleje, Barnepleje, Havebrug, Næringsmiddellære og Samfundslære.

Margrete Pedersen, Forstanderinde, er født den 15. Oktober 1884 i Vej-

A. M. Foghsgaard,
Forstanderinde.

set, hvorpaa Telefoncentralen flyttedes fra Stuetagen til 1. Sal.

Annine Jacobsen, Forstanderinde, er født den 4. August 1905 i Hadsten som Datter af pens. Postbud Jacobsen og Hustru. Uddannet ved Telefonvæsenet, ansat som Forstanderinde ved Hadsten Telefoncentral siden 1930.

A. Jacobsen,
Forstanderinde.

Hadsten Elektricitetsværk er oprettet 1903 af et Interessentselskab, hvis første Formand var Realskolebestyrer Hansen. Værket havde i Begyndelsen kun en 25 HK Sugegasmotor,

men maatte snart udvide med yderligere en 30 HK Sugegasmotor, der i 1908 yderligere fik Hjælp af en paa 50 HK. I 1919 fik man den første Dieselmotor, der var paa 50 HK, endvidere anskaffedes i 1923 en 100 HK Dieselmotor, og endelig foretoges 1931 en større Ombygning af Værket, hvor der installeredes en 200 HK Dieselmotor leveret af Frich, Aarhus. De to andre Dieselmotorer blev indsat i en særlig til det Formaal bygget Maskinhal, medens Sugegasmotorerne blev fjernet. Denne Udvidelse kostede Interessentselskabet 140,000 Kr., men Værket er ogsaa nu fuldt leveringsdygtig inden for en Aarrække. Medens der det første Aar var 31 Forbrugere er Forbrugerantallet nu oppe paa ca. 500

og Maalerantallet er 570. Strømprisen er til Lys 40 Øre, Kraft 20 Øre og til teknisk Brug 12 Øre pr. kwt. Ledningsnettet omfatter 3 km Fødeledning og 5-6 km Fordelingsledning. Værkets første Bestyrer var Mekaniker Nellemann fra 1903—08, derpaa fulgte nuværende Installatør Thomsen i Hadsten, der var Værkets Bestyrer til 1921, da den nuværende Bestyrer L. Nielsen antoges. Værkets Formand er for Tiden Børstenbinder Bæhr, der ligeledes er Formand for Vandværket, der drives af et selvstændigt Interessentselskab, men Driften passes fra Elektricitetsværket.

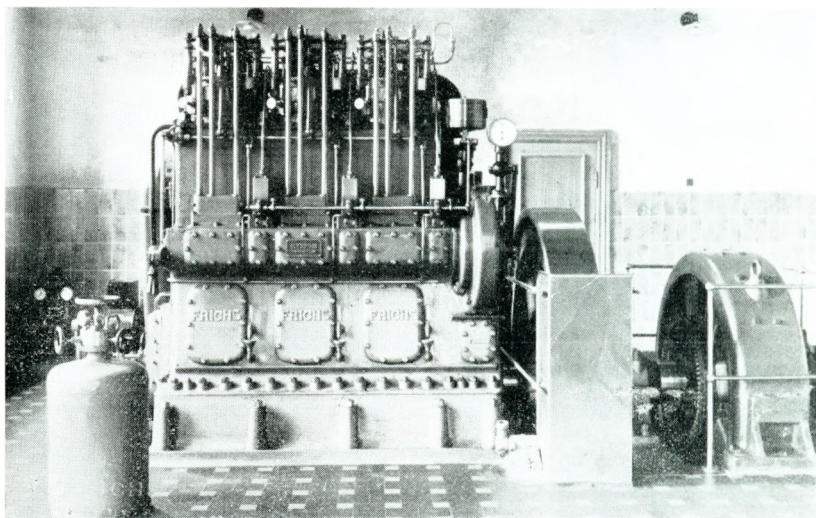

L. Nielsen,
Bestyrer.

L. Nielsen, Elektricitetsværksbestyrer, er født den 6. Juli 1882 i Brønderslev som Søn af Møller Ditlev Nielsen og Hustru. Gift 1905

med Martine Christensen. Uddannet ved Elektricitetsfaget, Bestyrer af Elektricitetsværket i Øster Brønderslev 1908--16, ansat i Firmaet Blom & Søn i Skanderborg, ansat som Bestyrer af Hadsten Elektricitetsværk siden 1921.

Hadsten Sygekasse er stiftet den 27. Januar 1892. Kassen er statsanerkendt den 1. Januar 1893. Medlemsantallet er nu oppe paa ca. 985. Sygekas-

Den ny Maskine.

M. A. Frandsen,
Formand.

N. P. Fugdahl,
Uddeler.

Tscherning Nielsen,
Sognefoged.

Kr. Sørensen,
Arkitekt.

sen har siden 1925 haft egen Sygeplejerske. Foreningens Formue er ca. 14,000 Kr. Formand er Muremester Mads Anton Frandsen, og Kasserer er Niels Nielsen.

Mads Anton Frandsen, Muremester, er født den 11. Februar 1882 i Sdr. Borup ved Randers som Søn af Boelsmand Hans Frandsen og Hustru. Gift 1904 med Marie Christensen. Uddannet som Murer, selvstændig Muremester i Hadsten siden 1931. I Bestyrelsen for Hadsten Sygekasse siden 1923 og Formand siden 1931, har været Kasserer i 12 Aar for Murersvendenes Fagforening.

Hadsten og Omegns Brugsforening er oprettet 1920. Formand og Regnskabsfører er Postassistent P. E. Jensen, og Uddeler er N. P. Fugdahl.

Niels Peder Fugdahl, Uddeler, er født den 22. Juni 1900 i Vinde-Helsingø som Søn af Gaardejer Chr. Larsen og Hustru. Gift 1923 med Dina Jørgensen. Uddannet ved forskellige Brugsforeninger, Uddeler i Dejret Brugsforening paa Mols 1923—25, ansat som Uddeler ved Hadsten og Omegns Brugsforening siden 1925.

Niels Søren Tscherning Nielsen, Sognefoged, Gaardejer, er født den 21. Oktober 1875 som Søn af Gaardejer Søren Nielsen og Hustru Johanne Marie, født Rasmussen. Gift 1899 med Maren Sørensen.

J. Møller,
Læge.

Kr. Sørensen, Arkitekt, er født den 3. September 1888 i Oldrup, Hundslund Sogn, som Søn af Gaardejer Jacob Sørensen og Hustru. Gift 1920 med Elna Marie Kirstine Larsen. Bygningskonstruktør fra Randers tekniske Skole, Speciale: Bygninger til større Landbrug, byggeteknisk Medarbejder ved Jydsk Landbrug.

Karl Hansen, Tandlæge, er født den 7. November 1896 i Hjørlande Sogn som Søn af Gaardejer Hans Hansen og Hustru. Gift 1921 med Lilly Valborg Berg. Realskoleeksamen 1915 fra Frederikssund, ansat i Veksellerfirma 1915

K. Hansen,
Tandlæge.

22. Tandlægeeksamen den 25. Juni 1925, Assistent 1925—27, praktiserende Tandlæge i Hadsten siden 1927.

Medlemmer af Nr. Galten-Vissing Sogneraad er: Boelsmand S. Søgaard, Murer C. V. Christensen, Bogtrykker J. Nielsen, Tømrer M. Christensen, Gaardejer M. Schneider, Gaardejer S. Simonsen, Landpostbud H. Sørensen, Mejeriejer C. Mortensen og Gaardejer C. Bech.

VOLDUM-RUD KOMMUNE bestaar af Voldum og Rud Sogne.

Voldum Sogn omgives af Rud, Halling og Ølst Sogne samt Nørhald Herred.

Rud Sogn omgives af Voldum, Halling, Ødum og Hadbjerg Sogne samt Nr. Galten og Ølst Sogne. I Sognet en Enklave af Ølst Sogn.

I Voldum Sogn findes Byerne: Voldum med Kirke, Præstegaard, Skole, Asyl, Voldum-Rud Sognes Spare- og Laanekasse, Hvalløse, Rigtrup og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Clausholm.

I Rud Sogn findes Kirke, Skole og Byerne: Nielstrup med Afholdshjem og Andelsmejeri, Bramstrup med Brugsforening, Hallendrup samt en Samling af Gaarde og Huse.

Voldum Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Læge- og Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 4. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 374. Lægd.

Rud Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 375. Lægd.

Voldum Kirke bestaar af Kor og Skib ud i eet, Taarn mod Vest og Vaabenhus mod Syd. Kirken er hovedsagelig opført 1606 af Peder Brahe og Hustru samt deres Svigersøn Otte Marsvin — efter at den gamle Kirke var revnet en Søndag under Gudstjenesten og derpaa falden ned om Natten. Den er i Renaissancestil af store, røde Mursten med Fyld i Murene fra den gamle af Fraadsten opførte Kirke. Rester af den gamle Kirke er dog Vaabenhuset, af røde Munkesten med Kamgavl og Blindinger, og den vestlige Del af Skibet, som er det hvælvede Underrum af et Taarn; begge er Tilbygninger fra den senere Middelalder. Paa Korgavlen, med Kamme og Blindinger, staar i Murankrene Byggherrernes Navnetræk og Aarstallet 1606. Kirken har, foruden den ældre vestlige Hvælvning 5 Hvælvinger, der stammer fra Tiden omkring 1606. Det nuværende Taarn, der er noget yngre, har Pyramidetag; Underrummet, hvortil kun er Adgang udefra, har været Gravkapel, men staar nu tomt. Ved Korets Østgavl er nu i Begyndelsen af det 17. Aarh. lagt en Bygning med Blindingsgavl i Øst, tidligere benyttet til det af Storkanslerinde Reventlow Aar 1710 stiftede Clausholms Hospital for 6 Fattige, i 1914 restaureret og indrettet til Ligkapel. Det Indre udmærker sig ved sit rigt udskaarne Barok-Inventar og sine smukke Ligsten. Altertavlen, med Nadveren i Midten, der er et Elevarbejde fra Peder Jensen Koldings Værksted, er skænket 1678 af Oberst Hans Friis. Prædikestolen, der bæres af en Mosesfigur, Stolestader og Herskabsstol stammer fra det 17. Aarhundredes tidligere Del. Udskaaeren Døbefont af Træ fra Slutningen af det 17. Aarhundrede, det ældre Døbefad har Herluf Trolles og Bir-

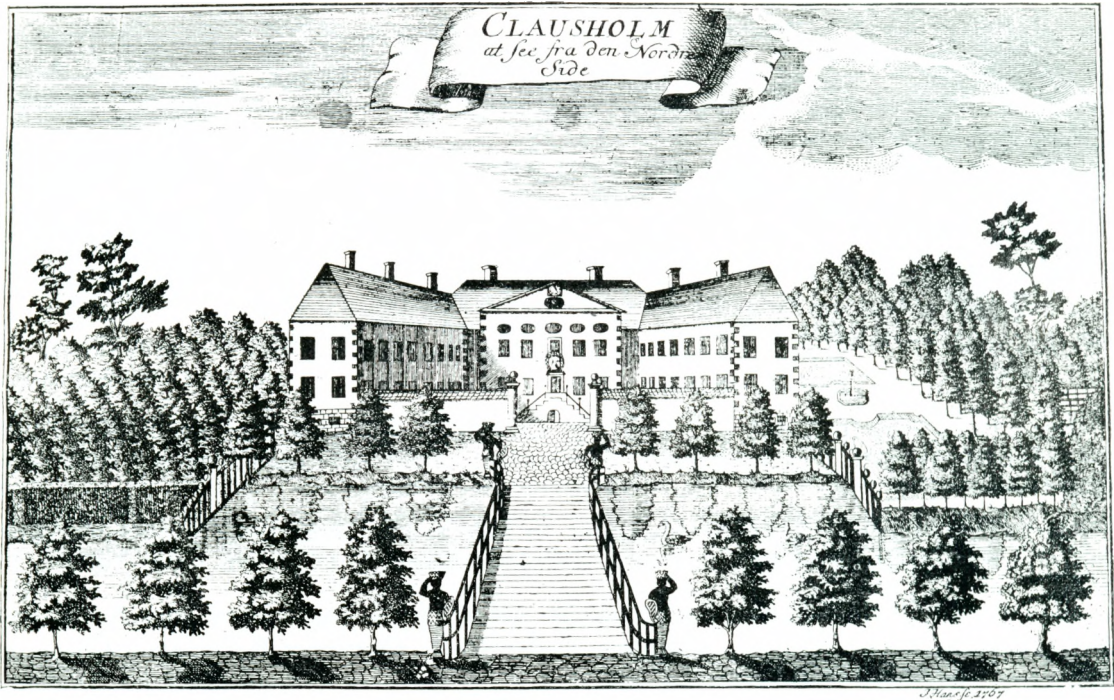
Voldum Kirke.

gitte Gøyes Vaaben og Aarstallet 1570. I Kirken findes en Del Ligsten. — —

Rud Kirke bestaar af Kor og Skib samt Vaabehus mod Syd. Kor og Skib, med Bjælkelofter, er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Granitsokkel med Skraakant. Fra den romanske Kirke er bevaret Korbuen, med profilerede Kragbaand, flere Vinduer og begge Døre, med udhugne Overliggere, Syddørens med Kors, Norddørens med en Menneskefigur og en Slange. Flere Ombygninger er foretagne, navnlig 1722 og 1877—78; 1888 opførtes Vaabehuset af røde Mursten i romansk Stil. Altertavle og Prædikestol i Renaissancestil; paa den sidstes Fod en udskaaen Gruppe: Gud med den korsfæstede foran sig, en Rest af en katolsk Altertavle, efter Sigende fra Skader Kirke. Romansk Granitfont med Dobbeltløver

Hovedgaarden Clausholm. Den ældste Ejer, der kendes, er Hr. Ove Nielsen (Panter), 1314—48, hvis Søn Lage Ovesen til Clausholm var en af Hovedmændene for det jydsk Oprør 1368. Med hans Datter Ide kom Clausholm til Niels eller Jens Jensen Brock, dræbt 1404 af Jens Nielsen (Løvenbalk) til Avnsbjerg; derefter tilhørte den hans Søn Lage Jensen, død 1435, i hvis Tid Gaarden brændte 2 Gange, dennes Søn Hr. Axel Lagesen, død 1498, hans Datter Pernille Brock, gift med Albrecht Engelbrechtsen Bydelsbak, deres Søn Laurids Albrechtsen, død 1500 som Slægtens sidste Mand, og Datter Mette Bydelsbak, gift med Rigshofmester Hr. Mogens Gøye, død 1544, som opførte et nyt Stenhus, hvorpaa Clausholm deltes mellem hans Børn Albert Gøye, død 1558, og Ellen Gøye, gift med Mourids Olsen Krognos; af Godset tilfaldt der hende 83 Gaarde og Bol og 3 Møller. Efter hendes Død 1565 blev Gaarden atter samlet i Familien Gøyes Besiddelse og kom derefter til Peder Brahe, død 1610, gift med Margrethe Albertsdatter Gøye, deres Datter Mette Brahe, død 1641, gift med Otte Marsvin til Dybæk, død 1647; disses Datter Helvig Marsvin, gift med Oberst Hans Friis, død 1697, som efter eget Sigende tappert forsvarede Clausholm mod Svenskerne 1658; efter Helvig Marsvins og hendes Datter Christiane Babara Friis Død delte Hans Friis Clausholm med Svigersønnen, Brigader Joh. Rantzau, der 1684 havde gjort Indførsel i Clausholm for 40,440 Rd., som Svigerfaderen var ham skyldig, men for hvilken Sum han allerede 1683 havde overdraget Gaarden og Gods til Storkansler Grev Conr. Reventlow, som 1686 af Højesteret fik til dømt Clausholm, 5 Kirker og 1028 Td. H. Gods. 1712 bortførte Frederik IV fra Clausholm Conr. Reventlows Datter Anna Sophie, den senere Dronning, og 1718 købte han Clausholm med Tiender og Gods af hendes Moder Sophie Am. Hahn. Efter Frederik IV's Død 1730 blev Anna Sophie forvist til Clausholm, død 1743. Aaret efter solgtes Clausholm samt Tiender og Gods til Justitsraad Chr. v. d. Maase, død 1753, og da hans Enke Magdalene Susanne, født Numsen, døde 1758, solgte Arvingerne Clausholm til Gehejmeraad Math. Vilh. Huitfeldt, der 1800 afhændede Clausholm til sin Svigersøn, Gehejmekonferenceraad Hans Heinr. Friccius v. Schilden, der 1805 antog Navnet v. Schilden-Huitfeldt og døde barnløs 1816, efter at han havde oprettet et holstensk og et jydsk Fideikommis af sine Ejendomme. Det jydsk Fideikommis, der bestod af Clausholm, Schildenseje, en Parcel af Clausholm, oprettet til Hovedgaard 1809, og Sophie Amaliegaard, en tidligere Skovriderbolig, bestemte han for Enken, død 1819, hvorefter det tilfaldt hans Broderdatter Rosalie v. Schilden, 1. Gang gift med Herm. v. Schilden til Horst, og 2. Gang med C. R. A. v. Oppen, preussisk Major, optaget i dansk Adel 1834 med Navnet Oppen-Schilden. Efter at Besidderinden af det holstenske Fideikommis var død 1859, gik det over til Rosalie v. Oppen-Schilden, medens det jydsk Fideikommis tilfaldt Sophie Magdalene Baronesse Berner-Schilden-Holsten til Baroniet Holstenhus, død 1906; derefter tilhørte den hendes Søn Baron A. C. Berner-Schilden-Holsten; ifølge kgl. Resolution af 7. September 1922 er Fideikommisgodset sat under Administration. — Af de senmiddelalderlige Bygninger, som opførtes af Axel Lagesen og forøgedes af Mogens Gøye med et

Clausholm efter Pontoppidans Atlas

højt Stenhus i Gaardens sydøstre Hjørne og en Portbygning, er nu intet levnet uden enkelte Fundamenter i Jorden, der ligesom en Plan fra 1684 viser, at Anlægget har været firlænget. Det laa paa samme Plads som den nuværende, i Barokstil opført.

Hovedbygningen er et trefløjet Anlæg om en mod Nord aaben Borgegaard, med kalkede Mure over Granitkvadresokkel. Baade Hovedfløjen og de to Sidefløje langs Gaarden er opført af Storkansler Reventlow i 1690'erne. Arkitekturen er ganske enkel; kun Hovedfløjens Gaardfacade er udformet som en anselig Midtrisalit, kronet af en Trekantfrontespice over en Række cirkelrunde Vinduer og smykket med en latinsk Indskrift fra 1699 og en Dørportal. Mod Nord var Borggaarden tidligere lukket med en nu nedrevet Mur, hvori to Jerngitterporte var anbragt. Kældrene under Reventlows Bygninger er hvælvede.

Værelsernes Udstyr er for en stor Del bevaret fra Frederik IV's Tid; der findes en Række prægtige Stuklofter, tildels udførte af C. H. Brenno, Stukkaminer, Dørkarme, Paneler med malede Dekorationer og et Par Loftsmalerier, deriblandt et af Coffre.

I Kapellet, som indrettedes af Reventlow, er „Træhvælvingen“ senere nedtaget, men det marmormalede Træinventar staar fra Anna Sofies Tid, ligesom Sølvalterstagerne, Alterkalk, Alterklæde og Messehagel med Broderier er anskaffede af hende.

De brede Grave er bevarede fra det middelalderlige Anlæg, og Udbygningerne ligger sikkert paa deres gamle Pladser, men det hele er dog ligesom Hovedbygningen præget af Baroktiden. En med Linde beplantet Dæmning fører over til den af Frederik IV ombyggede Ridestaldgaard Nord for Hovedbygningen, og udenfor denne Staldgaard ligger en Del af Haven. En anden Del af Haven, der er meget virkningsfuldt placeret i Forhold til Arkitekturen, ligger Syd for Hovedbygningen og har i sine Terrasseanlæg haft Kaskadre; rimeligvis er det dette Haveanlæg, hvormod Storkansleren forhandlede med Tessin. Paa Højden over Terrasserne ligger Ladegaarden, der af Frederik IV ombyggedes fra Bindingsværk til Grundmur og af ham indrettedes til Rytterbarakker; paa et Par af Gavlene staar Aarstallet 1731.

P. J. Hune,
Førstelærer.

Peder Jensen Hune, Førstelærer, er født den 1. August 1874 i Tranum. Dimitteret 1898 fra Silkeborg Seminarium, ansat som Førstelærer ved Voldum Skole siden 1910.

Jens P. Sørensen, Lærer, er født den 28. Oktober 1878 i Gullev. Dimitteret 1906 fra Nr. Nissum, ansat som Andenlærer ved Voldum Skole siden 1907.

Magnus Andersen, Førstelærer, er født den 4. Februar 1892. Dimitteret 1915 fra Silkeborg Seminarium, ansat som Førstelærer ved Rud Skole siden 1919.

M. Andersen,
Førstelærer.

Kristiane Marie Lund Skovsborg, Lærerinde, er født den 13. April 1901 i Lomborg. Dimitteret 1926 fra Vordingborg Seminarium, ansat som Lærerinde ved Rud Skole siden 1928.

Hansine Jensen, Distriktsjordemoder, er født den 8. Marts 1895. Jordemodereksamen den 9. September 1925, ansat som Distriktsjordemoder i Voldum siden 1925.

Medlemmer af Voldum-Rud Sogneraad er: Gaardejer S. Tegen, Gaardejer N. Nielsen, Skrædermester N. K. Pedersen, Gaardejer L. Jacobsen, Gaardejer R. Laursen, Gaardejer A. Jensen, Gaardejer C. P. Ormstrup, Lærer J. P. Sørensen og Arbejdsmand J. C. Nielsen.

ØDUM-HADBJERG KOMMUNE bestaar af Ødum og Hadbjerg Sogne.

Ødum Sogn omgives af Hadbjerg, Rud og Halling Sogne, Øster Lisbjerg Herred og Aarhus Amt.

Hadbjerg Sogn omgives af Ødum, Rud og Nr. Galten Sogne samt Aarhus Amt.

I Ødum Sogn findes Byerne: Ødum med Kirke, Præstegaard, Skole, Ødum-Hadbjerg Kommunes Spare- og Laanekasse, Brugsforening, Astrup, Taastrup, Selling med Skole og Vandværk, Røved og Langskov samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Sognet Hadbjerg findes Byen Hadbjerg med Kirke, Skole og Brugsforening og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Kollerup.

Ødum Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Ran-

ders Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Læge- og Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 4. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 371. Lægd.

Hadbjerg Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 372. Lægd.

Ødum Kirke.

Ødum Kirke bestaar af Kor og Skib samt Taarn mod Vest. Kor og Skib er fra romansk Tid af smaa, omhyggelig skaarne Fraadsten paa Granitsokkel med Skraakant, med Rundbuefrise under Gesimsen og Mandehoveder paa Hjørnerne af Korsokkelen. Flere oprindelige Vinduer, begge Døre og en Dør paa Korets Sydside spores; Korbuen er bevaret; Kirken faar kun Lys fra Sydsiden. Den maa vistnok i Middelalderen være blevet forlænget mod Vest. I den senere Middelalder fik Skibet 4 og Koret 2 Hvælvinger, og Taarnet, af røde Munkesten, opførtes; dets øverste Del faldt ned 1734 og blev ved Genopførelsen lavere; Taarnrummet er nu Forhal. Hvælvingsribber og Gjordbuer er dekorede efter nogle 1873 fundne Dekorationer. Øverst paa Korets Vægge, nu over Hvælvingerne, sidder en usædvanlig velbevaret Række Lydpotter; her findes ogsaa Spor af en malet, romansk Mæander-Bort. Altertavle fra 1593 og Prædikestol fra 1634 er i Renaissancestil. Granitfont.

Hadbjerg Kirke, der ifølge Pontoppidan skulde være bygget af „St. Simon Yde“, det vil sige indviet til Skt. Simon og Judas, bestaar af Kor og Skib samt Vaabehus mod Syd. Kor og Skib er i Overgangsstil af Granitkvadre paa Sokkel paa Skraakant. Den tilspidsede Granitkorbue og begge Døre er bevaret; Syddøren er ret rigt udstyret med Søjler og udhugget Kors paa Overliggeren; ogsaa nogle oprindelige Vinduer ses. Kirken er vistnok allerede tidligt forlænget mod Vest. I den senere Middelalder fik Kor og Skib Hvælvinger, og Vaabehuset af Granit og Munkesten tilføjedes. I den vestlige Spidsgavl hænger Klokken. Kirken er restaureret 1881 og følgende Aar. Altertavlen i Renaissancestil er restaureret 1900 og har et Maleri af A. Dorph. Udskaaren Prædikestol fra 1664, med Himmel fra 1635. Romansk Granitfont med Tovsnoninger.

R. Andersen,
Sognepræst.

P. R. A. Nygaard,
Førstelærer.

M. Jensen,
Lærerinde.

N. P. Rasmussen,
Førstelærer.

Rasmus Andersen, Sognepræst, er født den 18. December 1878 i Odder som Søn af Gaardejer Chr. Andersen og Hustru. Gift 1911 med Anna Gram. Student 1898, cand. theol 1904, Huslærer 1904—06, Kappellan i Stouby-Hornum 1906—10, Sognepræst i Staldil 1910—18, ansat som Sognepræst til Ødum-Hadbjerg Menigheder siden 1918.

Peder Rasmus Adolf Nygaard, Førstelærer, er født den 27. Marts 1870 i Vilersø som Søn af Lærer N. R. Nygaard og Hustru. Gift 1912 med Kathrine Nørager-Larsen. Dimitteret 1894 fra Ranum Seminarium, Enelærer ved Selling Skole 1895—99, ansat som Førstelærer og Kirkesanger i Ødum siden 1899.

Maria Jensen, Lærerinde, er født den 10. September 1896 i Dallerup som Datter af Gaardejer Chr. Jensen og Hustru. Dimitteret 1926 fra Silkeborg Seminarium, Lærerinde paa Skaade Børnehjem 1926—28, ansat som Lærerinde ved Ødum Skole siden 1929.

Niels P. Rasmussen, Førstelærer, er født den 21. Juni 1868 i Sønder Vissing som Søn af Sognefoged Rs. Nielsen og Hustru. Dimitteret 1887 fra Gedved Seminarium, ansat som Førstelærer ved Selling Skole siden 1899.

Aage Knudsen, Førstelærer, er født 7. December 1889 i Hornborg som Søn af Købmand N. Knudsen og Hustru. Gift 1915 med Jenny Bach. Dimitteret 1910 fra Gedved Se-

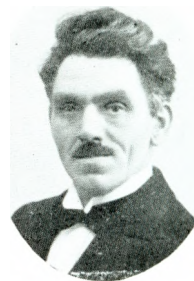

Aa. Knudsen,
Forstelærer.

N. Henriksen,
Uddeler.

M. Rasmussen,
Uddeler.

minarium, Andenlærer i Morseby Skole paa Falster 1911—15, Enelærer i Maastrup pr. Tolne 1915—22, Førstelærer ved Tolne Skole 1922—27, ansat som Førstelærer ved Hadbjerg Skole siden 1927, Kirkeværge, Kasserer for Menighedsraadet, Formand for Værgeraadet.

Ødum og Omegns Brugsforening er oprettet 1914. Formand er Mejeribestyrer Ovesen. Foreningens Uddeler er Niels Henriksen, der har været ved Brugsforeningen siden 1927.

Hadbjerg og Omegns Brugsforening er oprettet 1914. Fra Oprettelsen og indtil 1932 var Gaardejer Ole Larsen Foreningens Formand. Han afløstes 1932 af Sognefoged A. Hansen Pedersen. Foreningens Uddeler er M. Rasmussen.

M. Rasmussen, Uddeler, er født den 16. December 1884 i Galten ved Hammel som Søn af Gaardejer Enevold Rasmussen og Hustru. Gift 1912 med Thilde Jensen. Uddeler ved Østerskov Brugsforening ved Laasby 1909, derpaa Uddeler i Mejlby ved Hjortshøj 1910—26 og i Sabro Brugsforening ved Mundelstrup 1926—28, ansat som Uddeler ved Hadbjerg og Omegns Brugsforening siden 1. Oktober 1928.

Medlemmer af Ødum-Hadbjerg Sogneraad er: Gaardejer P. Fisker, Statshusmand O. Jensen, Gaardejer A. Grosen, Gaardejer J. Eriksen, Boelsmand P. S. Jørgensen, Gaardejer N. Christensen, Gaardejer J. Dalgaard, Lærer P. Nygaard og Gaardejer S. Petersen.

HALLING SOGN omgives af Sønderhald Herred, Ødum, Rud og Voldum Sogne. I Halling Sogn findes Byerne: Halling med Kirke, Skole og Brugsforening, Villendrup samt en Samling af Gaarde og Huse.

Halling Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægkreds, Rovsø med flere Herreders Skattekreds, Sønderhald Herreds Vurderingskreds, Amtets 4. Folketingskreds. 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 373. Lægd.

Halling Kirke bestaar af Kor og Skib samt Vaabenhus mod Syd. Den er opført 1880 i romansk Stil, efter Tegning af Arkitekt F. Uldall, af røde Mursten paa høj Granitsokkel med Skraakant, dannet af Kvadre fra den gamle forfaldne Granitkirke, der nedbrødes 1879. Kirken har Bjælkeloft. Over Vestgavlen, der har en Gruppe af 3 Vinduer, er der en Klokketam. Ny Altertavle af Egetræ med Figurer fra den gamle katolske Tavle. Prædikestol i Renaissancestil fra den gamle Kirke. Granitfont med glat Kumme.

H. G. Jeppesen,
Lærer.

Hans Gunner Jeppesen, Lærer, er født den 2. Novbr. 1900 i Højby paa Fyn som Søn af fhv. Landstingsmand Chr. Jeppesen og Hustru. Gift 1927 med Kirstine Møller. Dimitteret 1925 fra Odense Seminarium, ansat som Enelærer ved Halling Skole siden 1925.

N. P. Høeg, Uddeler, er født 5. Novbr. 1892 i Karlby. Gift 1925 med F. Eskildsen. Ansat som Uddeler ved Halling Brugsf. siden 1924.

Medlemmer af Halling-Søby-Skader Sogneraad er: Gdr. S. Aborg, Gdr. F. Rasmussen, Gdr. M. Krogh, Gdr. K. Vedersø, Gdr. K. Sørensen, Statshusmand M. Kristensen og Karetmager S. Sørensen.

ROVSØ HERRED

Rovsø Herred, det mindste i Amtet, danner en Landtunge, der skyder mod Nord ud mellem Randers Fjord og Kattegat, og begrænses iøvrigt mod Syd af den fra Randers Fjord indtrængende Grund Fjord og Sønderhald Herred, fra hvilket det for en Del skilles ved Hejbæk og Hevring Aa.

Herredets samlede Areal udgør 11,063 ha og Indbyggerantallet er ca. 4,500.

I Herredet ligger følgende Sogne: Hoibæk-Udby, Vore-Estruplund og Ørsted.

HOLBÆK-UDBY KOMMUNE bestaar af Holbæk og Udby Sogne.

Holbæk Sogn omgives af Udby Sogn, Randers Fjord, Vore, Ørsted og Estruplund Sogne samt Kattegat. I Sognet findes en Enklave af Estruplund Sogn.

Udby Sogn er den nordligste Spids af Halvøen.

I Holbæk Sogn findes Byerne: Holbæk med Kirke, Præstegaard, Skole, Alderdomshjem, Andelsmejeri og Brugsforening, Kare med Skole, Gammeljord, og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Holbækgaard.

I Udby Sogn findes Byerne: Udby med Kirke, Skole, Holbæk og Udby Kommunes Spare- og Laanekasse, Udbyhøj med Lodsstation og Fyr, Ringvang med Skole samt en Samling af Gaarde og Huse.

Holbæk Sogn har Tingsted i Ørsted og hører under Rovsø Herreds Rets- og Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Rovsø Lægekreds, Rovsø med flere Herreders Skattekreds, Gerlev og Rovsø Herreders Vurderingskreds, Amtets 4. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 328. Lægd.

Udby Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 328. Lægd.

Holbæk Kirke.

Hvornaar Holbæk Kirke er bygget vides ikke bestemt. Men i Henhold til hvad Direktør Mackeprang ved Na-

Udby Kirke.

tionalmuseet skriver i den Bog, som han har udgivet om „Vore Landsbykirker“, hvori han blandt andet skriver saaledes: „selv om intet sikkert lader sig fastslaa tyder overmaade meget paa, at største Parten af de jyske Kvadrestenskirker som overhovedet de af Natursten byggede Kirker maa tilhøre Tiden før Aar 12. Aarhundrede“, kan vi selv have Ret til at slutte, at Holbæk Kirke i sin oprindelige Skikkelse maa være opført før Aar 1200 eller i Tiden mellem det 11. og 12. Aarhundrede. Men Kirken saa rigtignok den Gang anderledes ud end den gør nu. Saa vidt man kan skønne af de Oplysninger, som foreligger, og særligt af det, som endnu er tilbage af den oprindelige Kirke, bestod denne kun af det nuværende Langskib og et mindre Kor, adskilt fra Langskibet ved en Korbue og en Kordør en Del smallere end de nuværende. Overliggeren til Korpillerne er nu indmuret i Sokkelen til det ny Kor paa dettes Nordside. Derimod havde Kirken den Gang intet Vaabenhus og intet Taarn, og der var heller ikke Hvælvinger i Kirken, men fladt Bjælkeloft. Vinduerne var ganske smaa, saaledes som det kan ses af de Overliggerere, som endnu sidder i den ydre Mur. Kirken havde 2 Indgangsdøre, 1 Dør for Manden paa Sydsiden, og en tilsvarende for Kvinden paa Nordside. Hvordan Kirkens Inventar den Gang har set ud vides ikke, da det oprindelige Inventar: Prædikestol, Alterbord o. s. v. er blevet helt fornyet. Senere, i den saakaldte Renaissancestil, undergik Kirken den første Forandring eller Ombygning, idet det daværende Kor blev nedrevet, og der byggedes et større Kor, med underliggende Gravkammer, i Flugt med og af samme Bredde som Langskibet, Korbuen og Kordøren blev udvidet, Bjælkeloftet blev fjernet og baade Kor og Langskib blev forsynet med de nuværende Tøndehvælvinger. Trods de tykke Mure og trods det, at der indvendig i Kirken blev muret Støttestykker, har Murene haft vanskeligt ved at bære Hvælvingerne, derfor blev senere de nuværende Tværbjælker indsat. Den næste Forandring undergik Kirken i den senere Middelalder, idet Kirken da fik Vaabenhus bygget af Munkesten, og Taarn bygget af Granit og Munkesten. Men Taarnet saa heller ikke den Gang ud, som det gør nu, thi efter Pontoppidans Danske Atlas havde det da et ottekantet Spir, hvis øverste Spids stod paa 8 høje Piller. Taarnet var altsaa den Gang meget højere end nu. Naar undtages, at Spiret er blevet nedrevet og ombyttet med Spidsgavle, er Kirkebygningerne ikke siden da undergaaet særlige Forandringer.

Det nuværende Inventar maaske med Undtagelse af Døbefonten, der er af ældre Dato, skriver sig fra 16. og 17. Aarhundrede. Det

Holbækgaard set fra Vest

ældste af dette er Herskabsstolen og Præste- og Degnestolen, der er bekostet og opsat af Ridder Mourids Stygge, som paa den Tid ejede Holbækgaard. Det er ogsaa ham, der har bekostet det smukke Marmorgravmæle, som staar i Taarnet og som før var anbragt i Koret. Herskabsstolen, Præste- og Degnestolen er skaaret af den dygtige Billedskærer